

pÚvodní kresba / **Pavel Kantorek** * Výročí / K londýnské výstavě britské a naší karikatury „21. 8.“ * Z domova / **Polylegran**; **Hrnc** filmového smíchu; **Lichý v Prešově**; **Róby s vtípem** * Časopisy / **BUMerang 15, 16, 17 a Sorry 7** * Náš tip /

e-GAG

“Napínavá doba” **Petra Karlička** * Ze Slovenska / **Kremnické Gag**y; **Svrček**; **Povážská čtyřka** * Ze světa / Anglie, Německo, Chorvatsko, Polsko, Turecko, Pakistán * Z archívu / Tři „nová“ jména: **Fetters, Prchal, Herout** * Glosa / **Ivan Hanousek** o „diplomkách“ * Dokument / **Cvejn a Jiránek**: Posudky na diplomku **I. H.** * **Kdo je / Pavel Kotyza** * O humoru / Z tisku * **Noe** / a **7x Archa** * **Kalendárium** * **Z pošty / Morávek, Boháček** * **Výsledky** / Itálie, Španělsko, Turecko,

Maďarsko, Čína, Černá Hora * **Propozice / Nové**: Srbsko, Turecko, Makedonie, Kosovo, Slovensko aj.

Měsíčník autorů a přátel české karikatury

e-číslo 2018 / 9

16. ročník

Kresby: **BOHÁČEK, BOJNIČAN, BUTENKO, BUTIR, CENGIZ, CRISAN, ĎURŽA, FETTERS, GLUSZEK, HAAS, HARING, HEROUT, HÖHL, HRDÝ, KAMAGURKA, KANTOREK, KAPUSTA, KOTRHA, KOTYZA, KUCZYŇSKY, KULOVANÝ, KUOSTANA, LICHÝ, LINRAN, MENA, MIŠANEK, NOVAK, OZDILEK, PAVLÍK, PRALOVSKÝ, PRCHAL, REICHMANN, REISENAUER, SEMPÉ, SLÍVA, SVRČEK, ŠTEMBERA, TAUSSIG, TALIMONOV, TEICHMANN, UNGERER, VARČENKO, VERMINEN, VEVERKA, VICO**^{AJ}

pÚvodní kresba / **“Archa Noemova” od Pavla Kantorka**

Tenhle vtíp **Pavla Kantorka** zdobí obálku e-GAG magazínu ze dvou důvodů. Uvnitř totiž najdete další kolekci vtípů na téma **“Noemova Archa”**, a též **recenzi s ukázkami** z alba **“Velká kniha vtípu Pavla Kantorka”**. A vůbec: **“Nikdy se nesmějte spasitelům!”**

Česká karikatura mohla té britské jen závidět... a to čtyřicet let!
Krátkou, ale úžasnou epizodu zažila jen po 21. srpnu 1968

Žánr karikatury vyrostl ze stejných kořenů a má, alespoň v euroatlantské civilizaci, podobné provedení i smysl. Nemá však všude stejné dějiny a účel.

Britská novinová karikatura (editorial cartoon) nepoznala nikdy to, co se přihodilo karikatuře československé po II. světové válce. Plných dvacet let neměla svobodnou existenci, která je pro tento žánr na pomezí výtvarného umění a žurnalistiky nezbytnou podmínkou. Po únorovém převzetí moci komunisty roku 1948 se stala pouhým sluhou totalitního státu a brzy byly politické karikatury dílem malého počtu kolaborujících autorů a zároveň předmětem nezájmu běžného publika. Postupně se ovšem výskyt karikatury zaměřené výhradně útoky na západní politiky snižoval. Váleční štváči v čele se Strýčkem Samem a jeho atomovou bombou, s kumpány z Kukluxklanu zpitými Coca-Colou v českém tisku pomalu ubývali. Po roce 1956 už se takové karikatury objevovaly především v rámci zahraničního zpravodajství deníků a na předních stranách barevného satirického týdeníku Dikobraz vydávaného přímo ÚV KSČ. Na dalších stránkách se vyskytovala spíše tzv. komunální satira, zaměřená na kampaně vyhlášené partají: proti kulakům, šmelinářům, sabotérům, emigrantům, věřícím, neplničům pětiletých plánů... tedy proti obyčejným lidem.

Autoři na objednávku redakcí - namísto už zkompromitované politické karikatury - reagovali tvorbou kreslených vtípů (gag cartoon). Byly to víceméně ilustrované anekdoty a později, po jistém politickém oteplení v 60. letech 20. století, se objevovaly v časopisech a v rubrikách nedělních deníků také vtípy beze slov, inspirované západními vzory. I v Dikobrazu se v rámci výběru ze zahraničního humoru objevovaly vtípy z časopisů Punch, Paris Match, Nebelspalter a New Yorker - ovšem hlavně ty poukazující na nešvary kapitalistické společnosti respektive na neškodná témata a la "Muž za rohem", "Žena s válečkem", "Toreador a býk", "Trošečník na ostrově" apod.

humoru objevovaly vtípy z časopisů Punch, Paris Match, Nebelspalter a New Yorker - ovšem hlavně ty poukazující na nešvary kapitalistické společnosti respektive na neškodná témata a la "Muž za rohem", "Žena s válečkem", "Toreador a býk", "Trošečník na ostrově" apod.

V půli 60. let se začínající autoři i v takových nepolitických vtipech pokoušeli o jistou kritiku společenských poměrů a čtenáři jim rozuměli. A začali je ve vtipech hledat a také od nich vyžadovat. Tento druh kreslených vtípů se stal v ČSR zcela běžnou formou politické satiry. Nenápadně ukryté pod maskou běžných nepolitických vtípů, včetně nosatých panáků bez nejmenší transformace do individuální podoby. Byly tak pro zahraniční publikum zvyklé na přímočarou kritiku zcela nesrozumitelné.

To, co v Británii či Francii bylo běžné, tedy komentování aktuálních politických událostí s využitím portrétů politiků včetně těch vládních a s použitím jejich konkrétních výroků, bylo v českém tisku nemyslitelné. Až do jara roku 1968 se nikdo z českých karikaturistů o karikaturu prezidenta, prvního tajemníka KSČ, předsedy vlády ani nižších partajních funkcionářů veřejně nepokusil. Natolik byl žánr humorných portrétů zkompromitován a jeho autoři považováni za slouhy režimu, až téměř vyhynul. Ovšem ne zcela. Během Pražského jara se ukázalo, že nejen hlavní představitel politické karikatury té doby Haďák (Miroslav Lidák) ale i další, jako Jaroslav Malák či Oldřich Jelínek, zdařile trefili podobu politiků. Ovšem až do ruské invaze 21. 8. 1968 zasazovali Dubčeka, Svobodu i Smrkovského prakticky pouze do kladných situací a ukazovali je v pozitivních rolích. Zrovna tak Šika, Hájka či Císaře. To ovšem trvalo jen krátce a teprve po propuštění zkrocených představitelů země z moskevského zajetí a jejich pokorném souhlasu s "bratrskou pomocí" sovětských vojsk se mohly objevit skutečné karikatury běžné ve svobodném světě.

Ale ač během prvních dnů okupace vycházela v Praze tzv. "svobodná" vydání prakticky všech periodik, vtipy, které v té době tiskly noviny v Británii, byly úplně jiné. Tamní početní autoři se podle obvyklých vzorců žánru vyrovnávali s invazí pěti států okamžitě a vtipně, jak byli od jakživa zvyklí. S portréty českých zajatců i s čelnými figurami vůdců kremelské invaze. Včetně Brežněva a Kosygina a s čelnými představiteli dalších zemí Varšavského paktu (Ulbricht, Živkov, Gomulka, Kadár).

V současnosti by tomu tak nebylo.

Internet a chytré telefony by takový rozdíl smazaly. Dnes by kreslíř v Horních Dolánkách věděl, co nakreslil kolega v Manchesteru. Tehdy to však nebylo jednoduché, vlastně ani možné. Jak by se na cizí vtip podíval? Kam by asi kreslíři své nové vtipy nosili či posílali? Redakce pracovaly v různých úkrytech, nejvíc celostátních časopisů se rodilo přímo v jedné tiskárně v Praze. Nebyly kopírky ani faxy, ke komunikaci zbýval telefon. Většina vtipných textů v prvních vydáních byla autenticky psaná přímo redaktory, také snímky byly aktuální od redakčních fotoreportérů. Ale kreslený humor byl často vybírán do tisku z dříve už do redakce doručených obrázků od externistů. Někdy kuriózně z těch, které byly zatím pro jistotu odloženy - aby třeba Rusy nevyprovokovaly k zákroku!

Většina těchto vtipů nebyla signována. Zprvu panovaly obavy, že ti nejdrzejší karikaturisti budou zatčeni, potom se šířilo zklamání z moskevského diktátu. A doba svobodného publikování byla v Praze moc krátká. Brzy se přidalo postupné přitvrzování v médiích, nová cenzura. Vše šlo k normalizaci spjaté s nástupem Gustava Husáka do vedení partaje. Náhle byl český humor opět tam, kde před *Pražským jarem 68*. Místo klasické politické karikatury přišla ke slovu opět její česká verze - nenápadné poštvání kreslířů, spiklenecké pomrkávání čtenářů nad tím, že si tenhle autor fakt hodně dovoluje.

A ti nejotevřenější karikaturisté měli brzy utrum: Haďák, Malák, Vyčítal, Jiránek, Kalousek... Další opustili vlast: Steiger, Kantorek, Štěpán, Pitra...

Takže onen speciální český způsob "editorial cartoon" se opět ukryl pod "obyčejný" kreslený humor. A trvalo mu to dalších dvacet let, než se mohl opět připojit ke světu svobodné karikatury. Naštěstí dnes na více než jen na pár měsíců. Brzy to bude už třicet let.

Ivan Hanousek, Praha

Snímky: České centrum Londýn

Na výstavě byl text prezentován též v anglickém znění.

Evropský festival humoru a satiry Kremnické gagy / FiF *)

38. ročník *Európskeho festivalu humoru a satiry* (24. 8. – 26. 8. 2018) sa nemohol vyhnúť osmičkovým rokom. Tento rok boli nominovaní karikaturisti: **LUBOMÍR LICHÝ** (Česko), **SEBASTIAN KUBICA** (Poľsko), **ÉDUA SZÜCS** (Maďarsko), **JUGOSLAV VLAHOVIĆ** (Srbsko), **OLEKSY KUSTOVSKY** (Ukrajina), **IVANA ŠÁTEKOVÁ** (Slovensko) a **JÁN GLONDA** (Slovensko). Ocenenie **Zlatý gunár** získala **Ivana Šáteková** (viz obr.).

*) Fakta i Foto

Po vernisáži prebehla tradičná **dražba čistého papiera**. *Improkarikatúra* bola na tému Európa 1918 – 2018. Sprievodnou **výstavou** bol výber kresieb publikovaných v **roku 1968** v

slovenských periodikách. Do Uličky slávnych nosov pribudli *Voskovec* a *Werich*. Prezidentom bol *Luděk Sobota*.

Fero Jablonovský, dramaturg KG

Snímky: **Fero Jablonovský** a **Peter Rázus**

Písané pre e-GAG a Cartoon Gallery / Podrobnosti o festivale nájdete na stránke <http://www.gagy.eu/>

Hore zľava: Ivana Šáteková, Édua Szücs, Jugoslav Vlahović, Lubomír Lichý, Sebastian Kubica, Oleksy Kustovsky, dole Janka Kolláriková, kurátorka, Fero Jablonovský, dramaturg, Katarína Luptáková, riaditeľka Súkromnej školy úžitkového výtvarníctva v Kremnici, na pôde ktorej sa *Improkarikatúra* pravidelne uskutočňuje

Improkarikatúra „Európa 1918 - 2018“. Kresby zleva: Ivana Šáteková (Slovensko), níže Édua Szücs (Maďarsko), Jugoslav Vlahović (Srbsko), Lubomír Lichý (Česko), Sebastian Kubica (Polsko), Oleksy Kustovsky (Ukrajina)

Reprezentativní jména (nejen na papíru)

Jako obvykle se organizátorům známého svátku humoru v Kremnici i letos podařilo zajistit pro žánr výtvarné legrace velká jména. *Jugoslav Vlahović* je doslova a do písmene „jugoslávskou“ legendou a *Oleksy Kustovsky* (na obr. **vpravo!**) je další ze stálíc ukrajinské karikatury od „K“ (po předčasném vyhasnutí Jurije Kosobukina stále ještě od Kyjeva září do okolního světa jména Kazanevsky či Kazančev...

KG / Výstava: 1968

68 kresieb od 8 autorov publikovaných v roku 1968

(Výber kresieb publikovaných v slovenských periodikách *Roháč*, *Kultúrny život* a *Smena*)

Rok 1968 si pripomíname predovšetkým ako rok okupácie, bol to však rovnako rok veľkých nádejí a obrovského uvoľnenia tvorivej energie. Zrušenie cenzúry umožnilo uverejňovať kresby, ktoré by predtým neprešli sitom schvaľovania. Tento výber dokazuje akú úroveň mala naša karikatúra bez cenzúrneho náhubku. Vybrané kresby nemapujú politickú situáciu; práve naopak, sú to kresby, ktoré dokážu potešiť, zaujať a rozosmiať i dnes a aj tým dokazujú svoju kvalitu a nadčasovosť.

Obdivuhodné je aj to, že tieto diela vytvorili mladí chlapci, ktorí (okrem Kubala a Zábranského) mali ešte ďaleko do tridsiatky. I po polstoročí sú takmer všetci autori medzi nami, aj keď už nie všetci mohli prísť na vernisáž tejto výstavy aj osobne.

Neskoršie osudy autorov týchto kresieb boli veľmi pohnuté.

Kochan emigroval hneď po okupácii, Vanekovi a Vicovi ešte vyšli knihy, ale s postupujúcou normalizáciou boli zakázané a nakoniec aj ich autori. Zákaz publikovania sa týkal aj Juneka, nepomohlo mu ani to, že mu žiadna kniha nevyšla.

Ostatní mohli prestať tvoriť a stiahnuť sa do vnútornej emigrácie, prípadne sa chtiac-nechtiac museli prispôbiť stále viac sa zužujúcim mantinelom normalizácie, tak ako všetci ostatní občania.

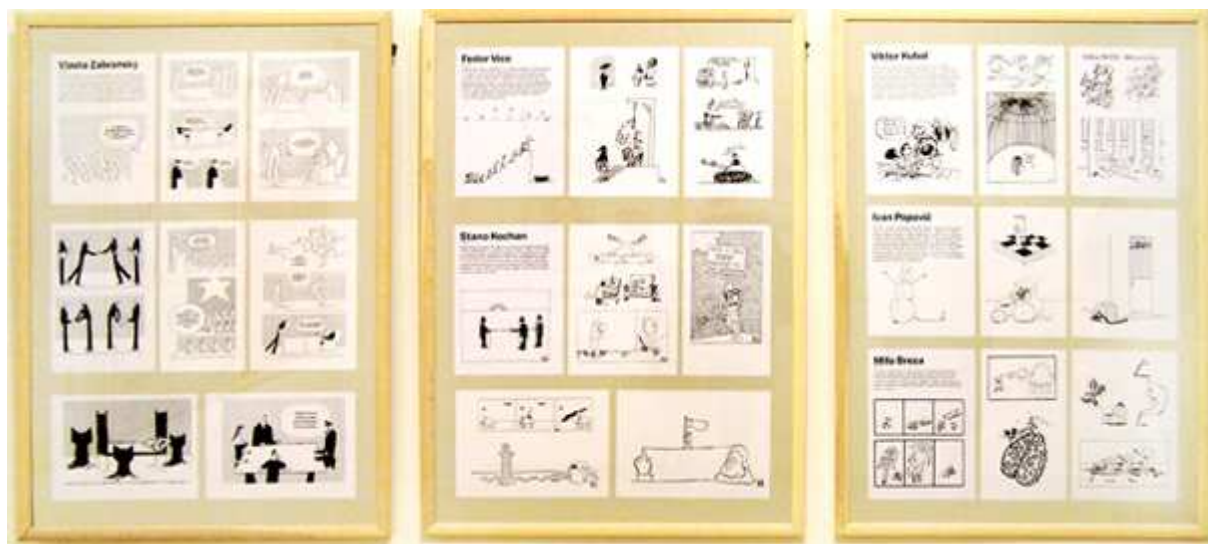
Fero Jablonovský

Dva z osmi

Ze žijúcich autorů (**viz výše**), pamětníků událostí roku 1968 a karikaturistů v té době publikujících své vtipy, se výstavy "68" v Kremnici zúčastnili jen dva. Konečně to dokumentují obě fotografie. Při otevření se konala i dost dlouhá beseda. Fedor Vico (na obr. vlevo) jako obvykle exceloval, Ivan Popovič se občas též přidal. Kurátora F. Jablonovského potěšilo, že se hodně ptali mladí lidé. A že také poslouchali, co jim pak oba karikaturisti povídali. (red.)

Elegantně v klasických rámech byly etablovány neméně klasické vtipy znamenitých karikaturistů své doby (konec 60. let) o nichž mluvila informace na předešlé stránce. Tento snímek zabírá tři rámy, které v Kremnici rámcovaly ukázky šesti autorů; vlevo brněnského Vlasty Záborského (byl stálým autorem bratislavského Roháče); uprostřed je krom kreseb od Fedora Vico instalována i skupina grafik od další velké postavy těch let Stano Kochana. A na třetí ploše jsou zastoupena hned tři další známá jména: legendárního Viktora Kubala, stále žijícího a tvořícího Ivana Popoviče a pod nimi se představuje Mišo Breza. Jména Junek a Vanek jsme našli v jiných rámech.

Zpráva z cesty do zahraničí / podává **Lubomír Lichý**

Kremnica 2018 - 24/25/26. augusta / srpna

Vyrazil jsem z Hradce Králové do Kremnice (je to na Slovensku) autem. Ne proto, že bych točení volantem zrovna miloval, ale nemám rád přestupování, cestu přibližně znám a jsem masochista. *Mapy.cz* mou cestu odhadly na pět hodin a něco. Já to zvednul na šest hodin. Zlatý voči! Nakonec těch hodin cestování bylo víc než sedm. Tak jsem slavnostní zahájení nestihnul a stejně tak i vernisáž výstavy. Nebudu popisovat strasti řidiče, při objížďkách, semaforech, zákazech. Vůbec nejhorší se ukázala rekonstrukce průjezdu Hranicemi na Moravě. Měl jsem s tím počítat.

Samotná akce „Kremnické gagy“ měla pořadové číslo 38, a pokud můžu porovnat, tak se opravdu vydařila. **F. Jablonovský** mi napsal, že považuje poslední ročník za nejpovedenější a já s ním musím souhlasit. Kremnické gagy na tři dny totálně změny město, aspoň jeho historické centrum. Kremnica ožije, lidé jsou usměvaví, mají optimizmus v očích (snad oprávněně) a vůbec se mi všeobecné veselí nezdá hrané.

Výstava, na kterou jsem dorazil se zpožděním, představila práce šesti autorů. Ivana Šáteková (SK), Édua Szücz (H), Sebastian Kubica (PL), Oleksy Kustovsky (UA), Jugoslav Vlahovič (SRB) a Lubomír Lichý (CZ). Instalaci velmi povedené výstavy měla na triku **J. Kolláriková**, jinak vynikající fotografka.

V sobotu 25.8. jsme kreslili na plátěný banner a téma bylo dané: *Europa 1918-2018*. Bylo to před publikem, uvolněná a přátelská atmosféra a jako ateliér nám posloužila třída v soukromé školy užitečného výtvarnictví.

A stále nějaká vystoupení, ať už kapely, nebo divadelní představení, pouliční umělci, kabaretiéři, prostě kdokoli se rozhodl bavit své okolí. Dokonce se v historickém průchodu na náměstí objevila skupina hráčů na didgeridoo. Velmi veselí! Počasí také spolupracovalo, dostavil se dlouho očekávaný déšť a ochlazení přišlo vhod. No a v tom dešti jsem dělal partnera **Ivetě Radičové** (expremiérce), třímaje v ruce deštník a můj vstup do vysoké politiky nemohl začít líp. Záštitu nad festivalem humoru převzal **Andrej Kiska** – prezident SK. Kdo by to asi zaštitil u nás?

Nevím, jestli u nás existuje podobná akce a pokud ne – škoda!

Váš cestovatel **Lubomír Lichý**

V ZDRAVOM TELE

KOLÁŽE
ZDRAVÝ DUCH

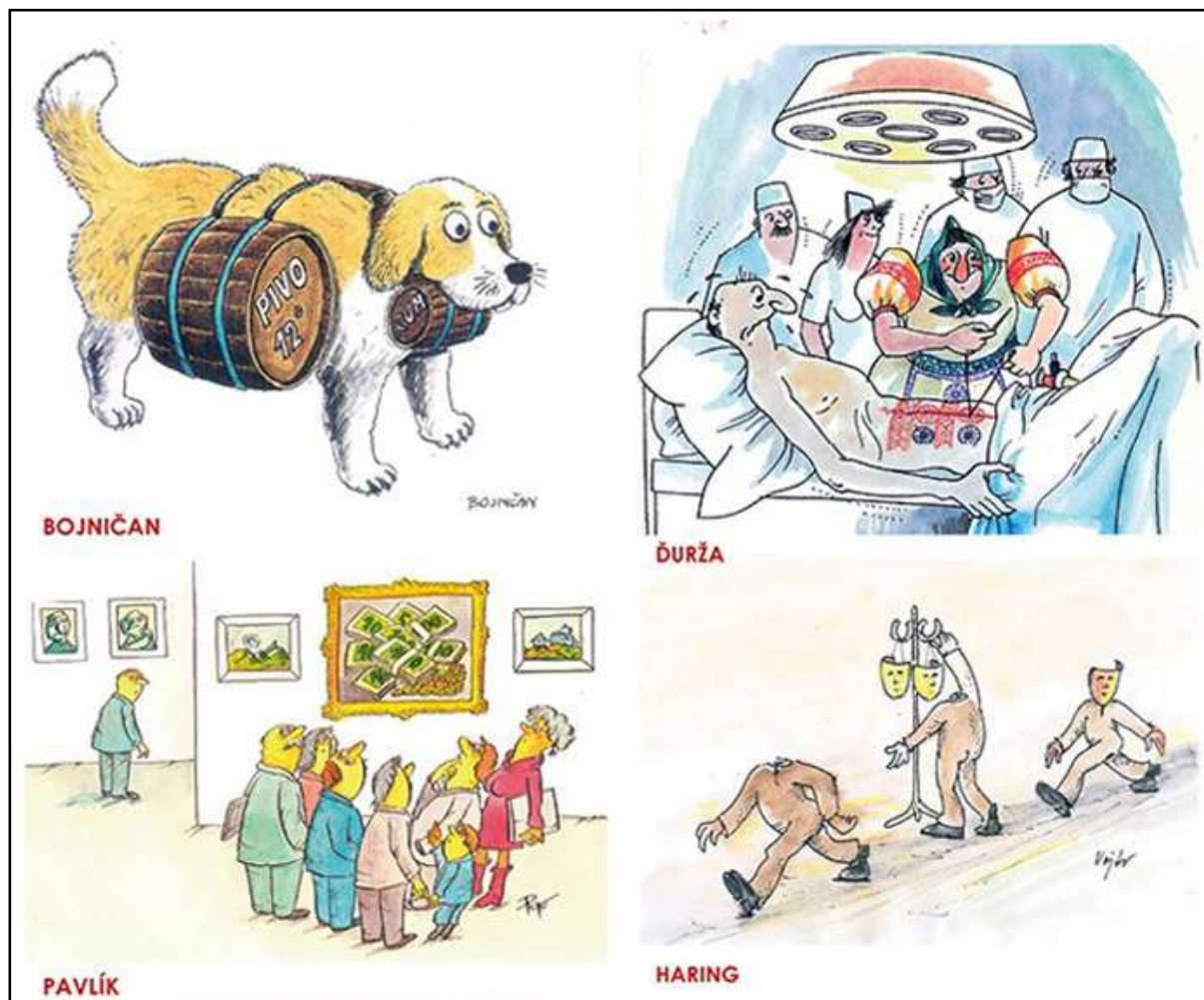
Štátna vedecká knižnica, Banská Bystrica
Vernisáž výstavy - 4. 9. 2018 o 17.00 hod.
Doba trvania výstavy do 26. 10. 2018

“Ve zdravém těle zdravý duch,” tvrdí **Ernest Svrček** v názvu výstavy svých koláží a všelikých (foto)montáží ve Státní vědecké knižnici v Banské Bystrici, která je k vidění až do 26. října tohoto roku.

A věřte, že by se o čilém duchu autora rozhodně nemělo pochybovat, přestože obývá ne zrovna mladé a přezdravělé tělo...

Pozvánka: viz vlevo!

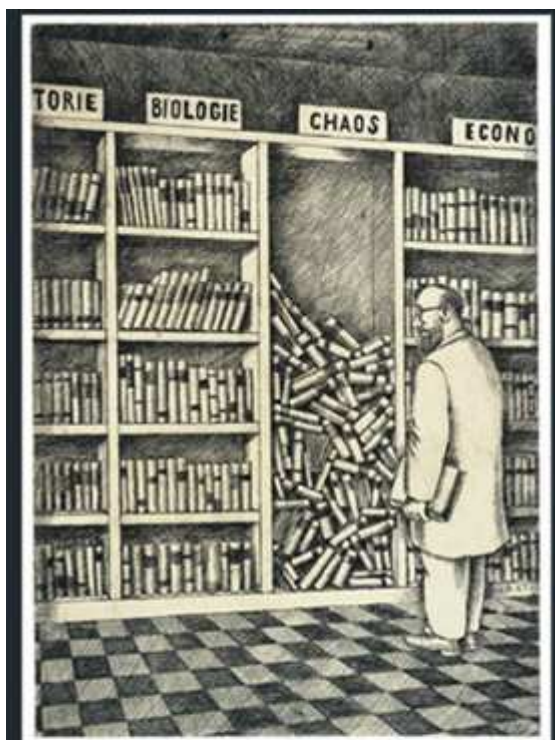
“4 - 2 = 4”! To je spíš šaráda, než učebnicový příklad z počtů. Předkládají ho pořadatelé výstavy z Městského Kulturního střediska v **Novém Meste nad Váhom** spolu s duetem galerií. Napovíme, že jde o někdejší skupinu autorů kresleného humoru *Povážský čtyřlístek*, která se postupně tenčila - ale koho by asi tak nadchlo hledat v galerii pouhý dvojlístek pro štěstí? Takže na originály v podání autorů původního čtyřlístku **Bojničan - Ďurža - Haring - Pavlík** se slovenští milovníci kreslených vtípů mohou vypravit až do 17. října 2018. Vzorky z tvorby všech vystavujících jsme našli přímo na pozvánce (**viz níže!**)

Přeshraniční Slíva

Letní *Jazzová dílna* v severočeském Frýdlantu měla pro Jiřího Slívu pěkné zakončení v podobě večera 16. srpna v nedaleké (lužickosrbské) Žitavě. Tamní *Kunstverein* tam má krásnou malou galerii *Kunstlade*. Slívovi se zalíbila už předloni, tak se poptal po možné výstavě - a letos to klaplo. Na vernisáži bylo plno hlavně díky členům toho Spolku přátel umění. Slíva své výstavy otvírá místo dlouhých řečí raději svými písničkami - a tak zde předvedl dvě z nich, co má v němčině. Ale stejně musel přidat i něco o své klikaté cestě od kreseb ke grafikám, také od *Dikobrazu* a berlínského *Eulespiegel Verlagu* přes švýcarský *Nebelspalter* a další zastávky zase pěkně zpět domů. Postarší žitavské kulturní publikum to všechno potěšilo, což potěšilo i (postaršího už rovněž) Pražana "zez Plzně" Slívu.

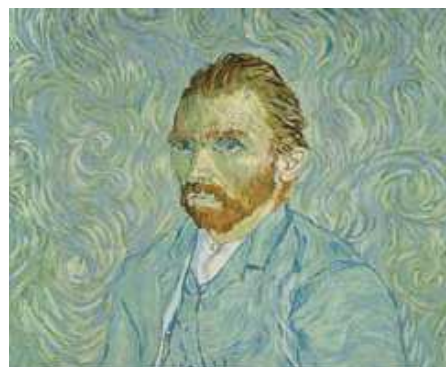
Jiri Sliva
Prag
Graphiken mit Humor

A další české návštěvníky mohou grafiky s humorem potěšit jen kousek za německými hranicemi - a to až do 14. října 2018. (**Viz pozvánka vlevo**).

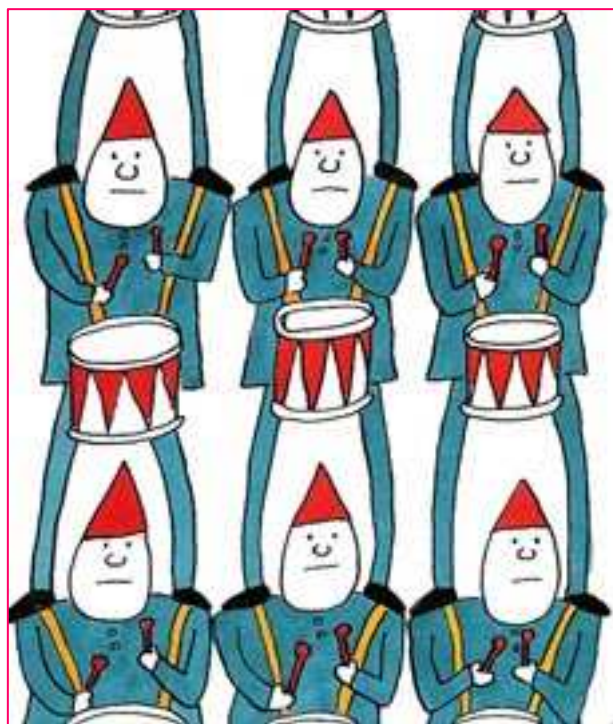
Vincent van Legnice

V Galerii Satyrykon v Legnici, Rynek 36, visela od srpna výstava „*Twój Vincent*“, na které bylo možné spatřit obrazy z kolekce města Wrocław. Vznikly v Polsku při výrobě takto nazvaného filmu. Přestože výstava už před pár dny skončila, stojí za zmínku, že šlo o unikátní soubor prací stvořených ve vřatislavském *Centru Technologii Audiowizualnych CeTA*. Film režisérů *D. Kobiela* a *H. Welchmana* byl nominován na Oscara a oceněn na prestižních filmových festivalech. Jako první plnometrážní film na světě totiž použil malířskou animaci. Skládá se

tedy z více než 65 tisíců obrazů, namalovaných olejovými barvami od 125 malířů z celého světa! Práce na filmu trvala sedm let. Jeho náplní je mj. objasnění záhadné smrti legendárního malíře Vincenta van Gogha. Jak se v Polsku uvádí, má dílo patřící mezi práce z pokladnice světové kinematografie, také jaksí "legnický akcent" – postavu Vincenta van Gogha (**viz obr.!**) vytvořil *Robert Gulaczyk*, legnický herec.

Slavný BB (Bohdan Butenko) vystavuje v ZG (Zielonej Górze)

Bylo to před koncem srpna, když se v **Muzeu Ziemi Lubuskiej** v Zielonej Górze, v aleji *Niepodległości* č. 15, otevřela výstava prací **Bohdana Butenka** – znamenitého polského grafika a ilustrátora. Něco jako polského Šalamouna anebo amerického Steinberga... Prostě autora knížek, seriálů, divadelních dekorací, scénografa - mj. pro *Kabaret Starszych Panów*. Výtvarníka v Polsku velmi populárních příhod *Gapiszona, Kwapiszona, Gucia a Cezara*.

V muzeu je vystaven i fragment výstavy „**35 maja i później – Butenko pinxit**“, připravený pro *Muzeum Książki Dziecięcej* ve Varšavě, představený už v řadě míst. v Polsku i za hranicemi. Zelenohorci se mohou potěšit velkou směsicí výtvarných artefaktů Butenka, k vidění jsou ilustrace, grafiky, komiksy i plakáty. Kurátorka **Ewa Gruda** si stanovila dva cíle: Jednak ukázat bohatství autorovy tvorby, jednak navázání díla na Mistrovy úvahy o knižním umění s konkrétními

příklady... Jak uvádí Miroslaw Hajnos, spoluorganizátorem výstavy je *Towarzystwo Miłośników Zielonej Góry WINNICA*. (Více na: <http://mzl.zgora.pl/2018/08/22/butenko-pinxit>)

Kresba: **Bohdan Butenko**

Jury of 38th INTERNATIONAL NASREDDIN HODJA CARTOON CONTEST - Turkey 2018

Erdogan Basol a **Metin Peker** v čele tureckých zástupců v porotě letošního ročníku soutěže v kresleném humoru **Nasreddin Hodja** přivítali mezi sebou chorvatského Mojmira Mihatova, bulharského Anatolije Stankulova a známého íránského Rahima Asghariho... Istanbulská soutěž (letos téměř 800 autorů z téměř 80 států!) patří k nejvýznamějším světovým měření sil - a to bez předepsaného tématu.

Výsledky jsme přinesli v minulém čísle na straně 54

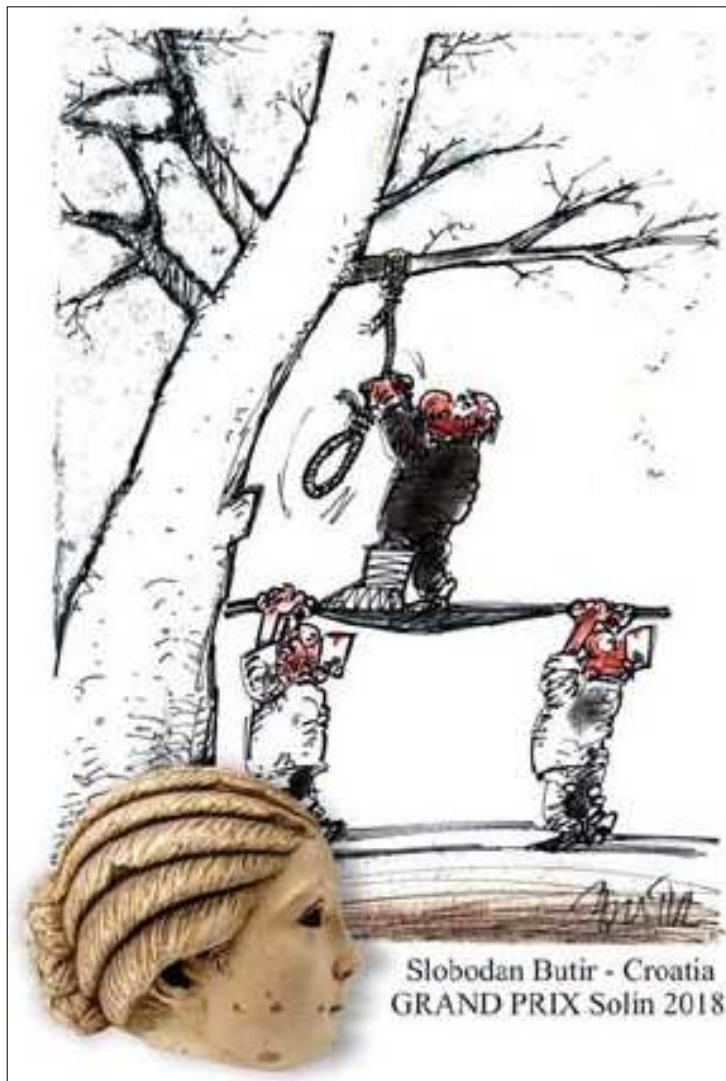
Jeden Košťár na pět Brežněvů - to je solidní bilance, že? A na snímcích, které Jirka pořídil pro GAG v Londýně na výstavě Českého centra (viz snímek **vlevo nahoře**) zachytil dobrý tučet vystavených karikatur britských autorů... Právě koukáte na ty, které jsme vybrali pro toto číslo. Anglická politická karikatura má svou tradici a tak není divu, že **Brežněva** všichni kreslíři "uměli" moc dobře. Ale i **Dubčeka** trefili solidně, i když na nácvik jeho podoby měli v tom roce 1968 jen pár měsíců... "S Brežněvem v posteli", ale také Dubček coby silák, trhající okovy posvátného marxismu. Anebo jako pilot uneseného letadla "Czech Freedom Special" s Brežněvovou pistolí na zátylku... A **dole vpravo** už jen jako mumie, kterou Brežněv s Kosyginem ukládají do kremelského mauzolea k Leninovi...

Po padesáti letech jen zíráme, jak jsme byli tehdy slavní... Kupodivu nám však toto zjištění ta dvě předlouhá desetiletí odpykaná pod moskevskou knutou příliš neulehčuje...
Snímky: **Jiří Košťár** and comp.

14. ročník Solinu naznačuje současné trendy...

Jen dva Číňani a žádný Polák ani Čech - zajímavé rozložení sil ukazuje půl stovka jmen finalistů "archeologické" soutěže v chorvatském Solinu... Sedmnáct zástupců pořadající země v katalogu je číslo jistě vysvětlitelné; na dvě pětiny účast zvyšují karikaturisti z dalších států někdejší Jugoslávie. Které jiné státy tedy dnes patří k "nejlepším" anebo "nejpilnějším" dodavatelům uchazečství o ceny? Tři Ukrajinci, 2 Uzbekové, 2 Iránci, 2 Rakušané, 2 Turci, 2 Belgičani... Tedy: žádný vpád z jiné cartoonistické velmoci se nekoná?

Zbytek autorského pole tvoří osamělí autoři z různých zemí od Austrálie přes Brazílii a Koreu po Rusko či Egypt. Jako dost často ani zde Němce, Brita, Inda, ale ani Američana nehledejme. Chybí též oba zástupci Pyrenejského poloostrova a čtveřice Skandinávců...

Jistě. Víme, že porota si do finále vytahuje konkrétní osobnosti (známá jména) a navíc jde už o výběr pro výstavu a širší paletu aspirantů na ceny - více o rozložení sil ve světě by určitě prozradil úplný seznam soutěžících. Přesto to dává docela solidní představu, kde a jak se na glóbu daří kreslenému humoru.

Chorvatům můžeme věřit, v branži se orientují a tak nás může jen těšit, že obávané masy mladých karikaturistů z Iránu a z Číny se zatím v Solinu nevydaly na pochod.

A co absence Slováků a Čechů v pro nás nedaleké evropské zemi? Možná to souvisí s věkem kreslířů - do Chorvatska se v létě místo nápádných vtípů valí naši mladí spoluobčané s nezbytnou zásobou o-palovacích krémů... (r)

Jména oceněných autorů najdete v rubrice "Výsledky"

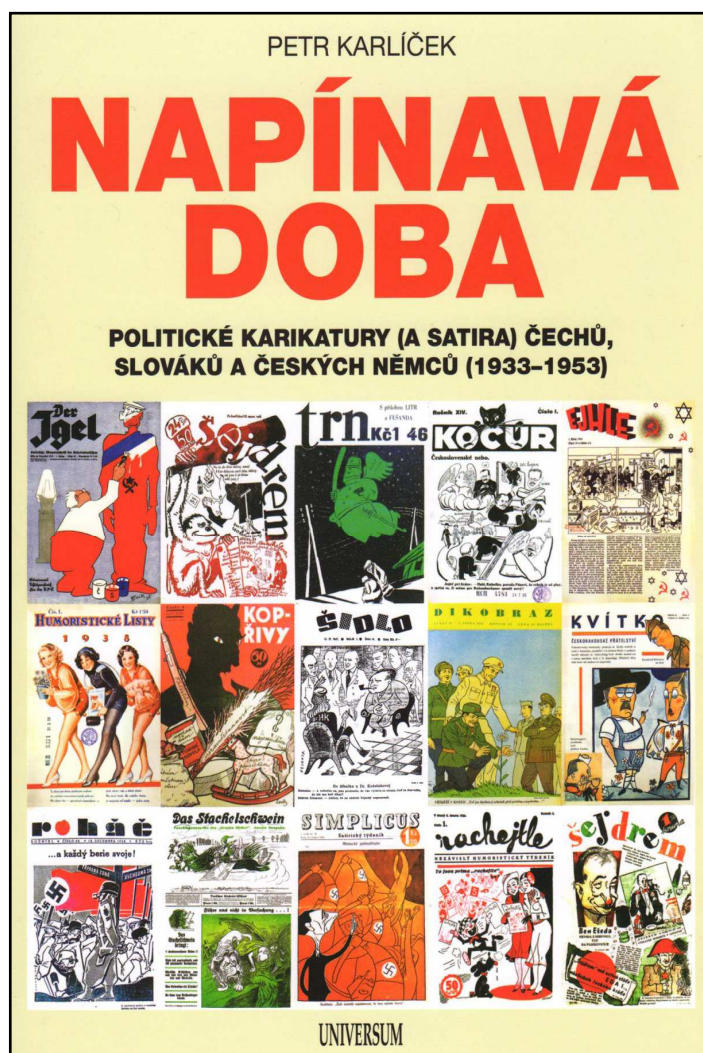
Kresba: **Slobodan Butir** (Chorvatsko) - Grand Prize v mezinárodní soutěži **Solin 2018**...

Půl miliónu za vraždu - Mohamed prý nesnášel karikatury !

Proti soutěži, kterou prý plánuje odpůrce islámu a předseda nizozemské Strany pro svobodu *Geert Wilders* sílí protesty. Soutěžním tématem má být karikatura proroka Mohameda. Jak je známo, islám jakémukoliv zpodobování Mohameda nepřeje. V Pakistánu dokonce schválil senát rezoluci, která teprve chystanou soutěž zakazuje. V metropoli *Islamabádu* dokonce proběhl pochod islámského hnutí *Tehrike Labajk*, za přerušení diplomatických styků Pakistánu s Nizozemskem. Jeden z hráčů kriketu, který je v Pakistánu jedním z hlavních sportů, dokonce na Facebooku vypsál odměnu 24 tisíc US dolarů za vraždu Wilderse a jeho stranických kolegů.

O odměně za vraždu potenciálního vítěze antimusulmanské soutěže se zpráva ČTK nezmiňuje, stejně tak jako o odměně za vítěznou karikaturu od jejího organizátora. Z hlediska zúčastněných karikaturistů bude nejspíš zajímavé porovnat, která z vypsáných částek bude vyšší. (r)

Název: "NAPÍNAVÁ DOBA"
Podtitul: Politické karikatury (a satira) Čechů, Slováků a českých Němců (1933 - 1953)

Autor: **Petr Karlíček**

Předmluva: **Ivan Hanousek**

Vydal: **Universum**

Úvodní doslov: "Obdivný údiv"

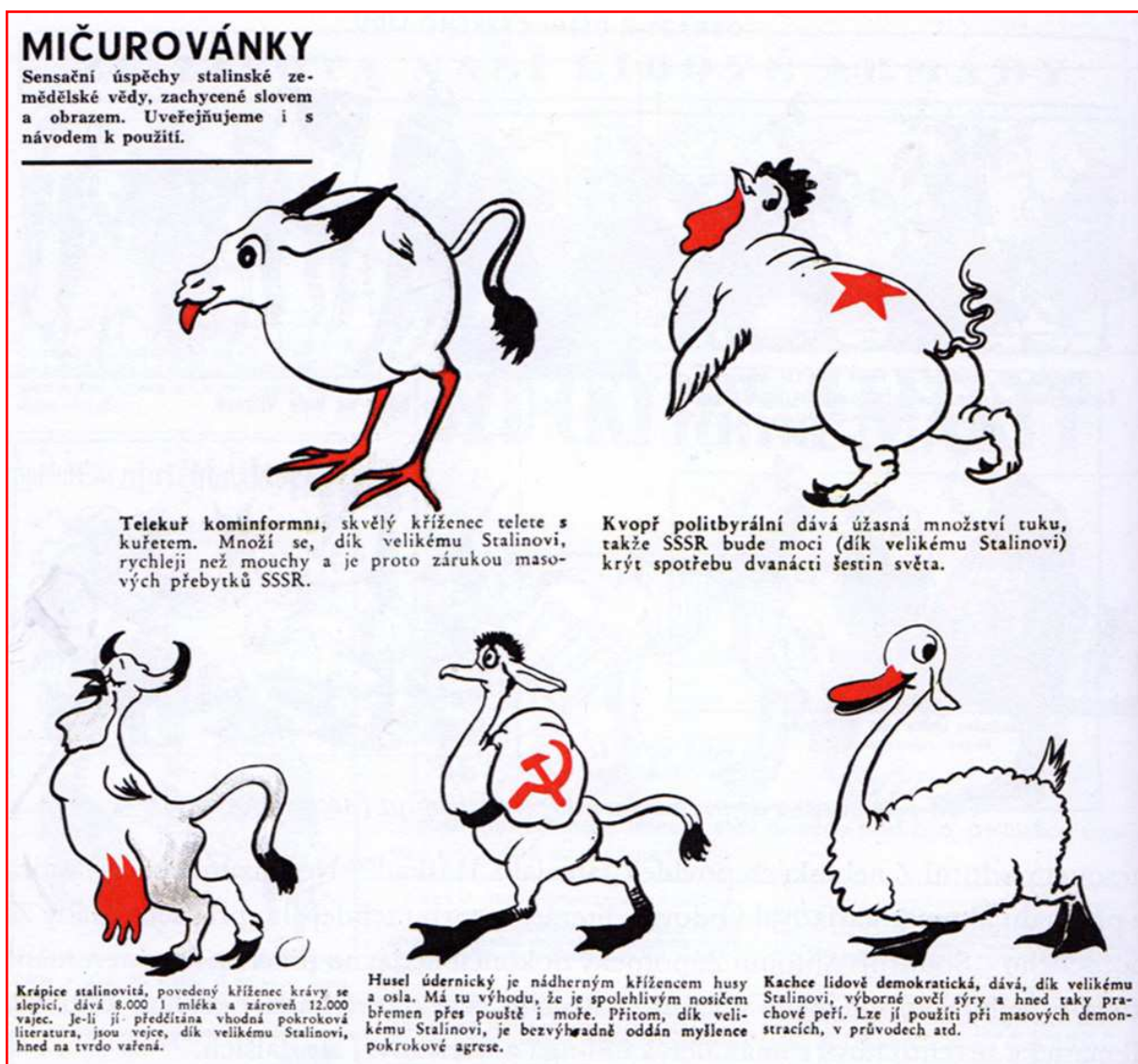
Těžko lze předpokládat, že by nakladatel (či sám tvůrce) požádal o předmluvu někoho, kdo dílo rozcupuje a autora obviní z leccjakých pochybení. V tom směru mám tedy vcelku prostou úlohu, aniž bych se musel svazkem prodírat s tužkou, jež podtrhne místa s objevenými nesrovnalostmi. Příčinou této výhody je, že valnou většinu z toho, co **Petr Karlíček** (jehož jsem osobně poznal až letos) dal dohromady a nyní představuje víceméně odborné veřejnosti, jsem nemohl vidět ani znát, natož pak srovnávat.

Napínavá doba je zajímavý titul díla, jehož obsah si zaslouží udivený obdiv. Udivený proto, že *kdesevzaltusevzal* autor, který zaplnil výše v dějinách karikatury, o níž se v naší kunsthistorii (respektive v dějinách tuzemské novinařiny) žádni autoři neprali. Pokud mohu soudit, tak jsme

se té tématice (i té době) obloukem vyhnuli. Nikdo z nás samozřejmě nemohl uniknout jediné souhrnné velebnice "100 let české karikatury" Adolfa Hoffmeistera, k jehož odkazu se ostatně v názvu svého díla Karlíček nenápadně hlásí. Ta ovšem byla jen důkladným historickým přehledem a souborem (v závěru až příliš opatrně zkratkovitým) jednoho výkladu historie, byť základního a nadlouho u nás jaksi "vítězného".

Pro mne pak "politická karikatura" znamenala natolik zprofanovaný žánr, že když jsem na FSVP UK v roce 1968 dokončoval diplomovou práci, vysloveně jsem preferoval úlohu kresleného humoru (v čele s tím "ohne Worte"). Protože na "novinařině" šlo samozřejmě o jeho význam v periodickém tisku, pořadil jsem politickou karikaturu jen jako jednu z odrůd výše definovaného žánru "výtvarná publicistika". Vyhnul jsem se tak papouškování či dobovému lhaní - shodou okolností v časech, kdy se u nás politická karikatura vyhrabávala ze smradlavého bláta, v němž uvízla po zavedení povinného vzoru - mnohorukého sovětského Kukryniksy. A to díky autorům jako byli Miroslav Liďák-Haďák (byl mé práce významným konzultantem) a Vladimír Jiránek (byl u obhajoby oponentem a navrhl práci prohlásit za výbornou). Nakladatel snad odpustí, že tyto řádky jsou víc o mně než o Petru Karlíčkově. Ale má "Výtvarná publicistika v českém tisku 1958-1968" byla typickým příkladem toho, jak se vyhnout bez úrazu odkazu Února 1948 a raným padesátým létům s jejich ostudně prorežimními "vtipy". A přitom využít relativně svobodného ovzduší v myšlenkově přidrženém kulturním světě vrcholícím Pražským jarem 1968. Následné období normalizace pokračování v bádání tímto směrem utnulo. A ani v polistopadovém období se, kromě individuálních prací a výstav, vývojem karikatury dlouho nikdo nezabýval a - pokud jde o vděčnou a dost zmapovanou předválečnou karikaturu - zatím si nikdo netroufl na čistě poválečné období - natož pak na 50. léta 20. století.

Tolik o zde zkoumané době - nejen pro karikaturu tak napínavém dvacetiletí. Ale velkým překvapením, hlavním darem Karličkovy práce, jsou dosud nemapovaná místa výskytu jím zkoumané karikatury, kterými jsou jednak Sudety a Protektorát, jednak Slovensko. Už jen názvy časopisů jako válečné *Ejhle* anebo poválečné *Šidlo* se teprve zde dostávají naplno do povědomí nejen kunsthistorika či novinovědce.

Záslužnou novinkou je exilová politická karikatura po Únoru 1948. Dodnes mne mrzí, že sbírku dlouhých papírových skládaček, které jsem v dětství vybíral u chaty na Kačáku z maliní po jejich balonovém vyšetí, jsem později zbaběle zničil. Pamatuji si jen *mičurinskou* krávu s rohy zkříženými jako srp a kladivo.

Autorovi můžeme než závidět, že má v nejlepších tvůrčích letech jak možnost věnovat se dříve tabuizované oblasti, tak schopnost se až nečekaně pilně a kvalitně postarat o její systematické zpracování a následné publikování.

Myslím, že není třeba dál prozrazovat, co vzápětí najdete v této knize. Jen doporučuji zvýšené pozornosti originální dokumenty, tedy reprodukce karikatur, o nichž Petr Karlíček píše. Bez nich by bylo dílo více než jen poloviční.

Berte, prosím, tento úvodní text opravdu jen jako doslov od člověka, který si dosud myslel, že ví o karikatuře hodně. A až na konci této práce zjistil, že spoustu z toho spíš jen tušil. A nyní tak má v rukou i dosud chybějící "důkazní břemeno".

Ivan Hanousek*)

*) Jmenovaný je autorem zmíněné diplomové práce z roku 1969 (FSVP UK). O její úrovni svědčí dva posudky v rubrice "Dokumenty" v tomto čísle. V r. 1990 byl Hanousek zakladatelem České unie karikaturistů a jejím dlouholetým místopředsedou. Od roku 2002 vydává magazín e-GAG pro autory a přátele výtvarného humoru. (red.)

Obrázky jsou z uvedené Karlíčkovy práce. **Nahore** jde o ještě předúnorové slovenské **Šidlo**. Kurzíva pod přetiskem je zpřesňujícím komentářem autora knihy k tématu kresby. Obdobně jsou vybaveny všechny otiskované obrázky z dobových tiskovin, převážně satirických časopisů.

Dole jsou dvě obálky českého týdeníku **Dikobraz** obvyklé pro ty časy. V "Napínavé době" jsou i mnohé další; třeba od **Josefa Nováka**. Vybrali jsme dvě typické: vlevo **Leo Haase** z r. 1951 (odpověď německé demokratické levice: "**Bez nás!**"); vpravo **Otakara Štembery** z roku 1953 (kvítek zasazený k uzavření příměří bude nutno pečlivě střežit před... před kým asi?)

A tím se dostávám k tomu podstatnému. Před sto lety se světové mocnosti, v čele se Spojenými státy a prezidentem Woodrowem Wilsonem, shodly na tom, že je třeba podpořit vznik nového státu v srdci Evropy. I stalo se. Uběhlo jedno století, a jaká je česká realita? Máme prezidenta, který nepokrytě leze do zadku Rusku a Číně. Prezidenta, který místo účasti na uložení ostatků arcibiskupa Josefa Berana ve svatovítské katedrále raději navštíví sjezd komunistů. V čele vlády stojí slovenský estébák, jenž důvěru pro svou vládu opírá o podporu komunistů. Chudák „tatíček“ Masaryk, ten musí v hrobě rotovat...

V čase, kdy se humor odehrává až “nahore”, přímo na samé špičce současné české společnosti, tedy vlastně až “na Hradě”... no, prostě už mizí potřeba humoristických časopisů. Ale dokonce i těch satirických! Satirické komentáře se denně objevují ve výkřicích a na cedulích, které k nám dorážejí z asociálních sítí nebo svítí ze záhrobního světa televizního zpravodajství.

K čemu je pak humor v podhradí? Běžná satira je všudepřítomná a na ostrov už máme jen **Sorry**. Týdeník, který ovšem zná pouze Praha a do světa vyrazí nahodileji, než pověstné mise krále Jiříka z Poděbrad...

Dnes přinášíme místo dlouhého povídání o červencovém vydání magazínu jen necelý odstavec z rubriky “Na palici” jednoho ze

šéfredaktorů (**VIZ!**)

Těchto pár nesatirických vtípů přidáváme spíš pro zasmání. Či pro rozptýlení... Vždyť taková hra se slovíčky a jejich překladem do čisté kreslířštiny je oku i duši milejší než věčné červené trenýrky. Ve člunu i nad Hradem.

Autory kreseb vlevo jsou shora:

Karel Höhl, Boris Pralovszký, Václav Veverka a Eja Kulovaný

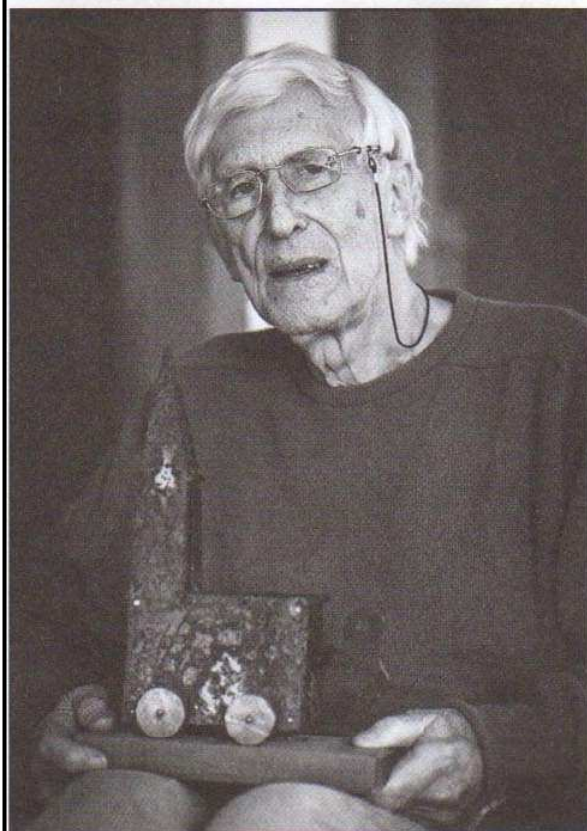
A na další stránce to je ještě

“Náš člověk **Tomi Ungerer**” jako další z karikaturistů, kteří už před časem bourali různá tabu...

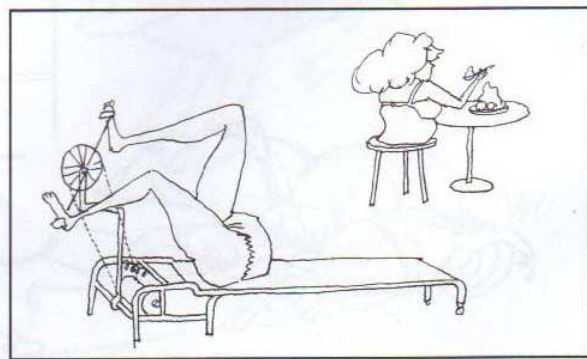
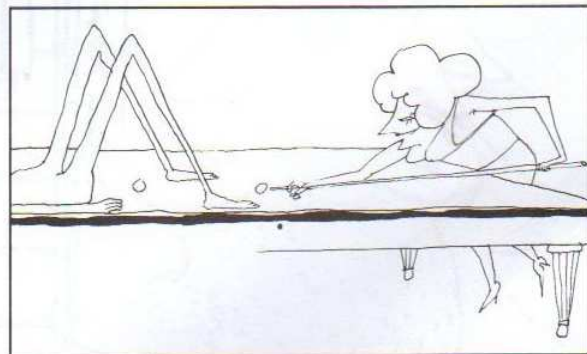

NÁŠ ČLOVĚK UNGERER

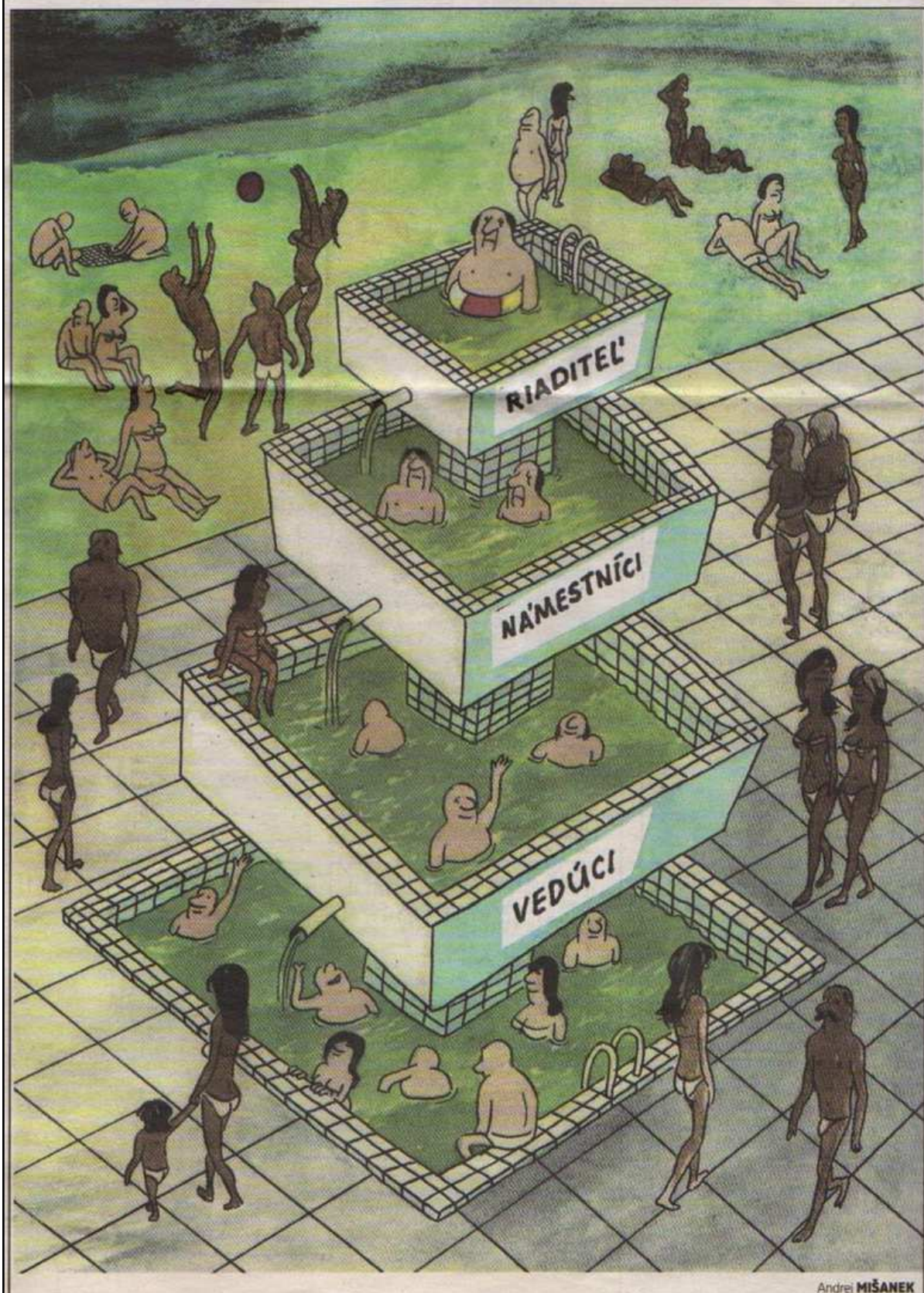
Věřte nevěřte: autor těchto obrázků Tomi Ungerer (*1931 ve Štrasburku) obdržel Cenu Hanse Christiana Andersena, nejvyšší uznání pro spisovatele a ilustrátora knih pro děti. IBBY mu ji udělila v roce 1998. Otec dvou dcer se však stal světoznámým autorem humorných či spíše satirických kreseb určených výhradně dospělým. Kniha vyšla dosud 140 (!), ale vybrali jsme ukázky z těch prvních, kdy ještě humor – pěkně tmavý – převažoval nad surovostí, s nímž se věnoval pečlivému zobrazování vztahů mezi mužem a ženou. Své řeknou už názvy těchto obrazových alb: *The Underground Sketchbook* (1964), *The Party* (1966). A pro dokreslení, kam umělec dospěl o 40 let později, přidáváme ještě hřbitovní kresbu z *Erotoscope* (2002). Dílo o 416 stránkách si člověk mohl pořídit i v Česku – ovšem jen takový kupec, který dokázal zkoumavému pohledu slečny prodavačky odolat, aniž by začal brebkat, že tu knihu nekupuje pro sebe, ale pro... A stála mne tisícovku, fuj!

Pokud vám jméno Ungerer nepřipadá zrovna moc francouzské, nutno dodat, že se Tomi narodil v Alsasku a prožil tam německou okupaci. Nebyl pak jediným mladým výtvarníkem, který byl po válce uchvácen kresbami Saula Steinberga v New Yorku. A brzy na stránky magazínu pronikl, pak i do slovných časopisů jako byly *The New York Times*, *Esquire*, *Life* a *Harper's Bazaar*. Na sklonku života se Ungerer dočkal málokdy vídané události: svého vlastního muzea. Samozřejmě ve Štrasburku. Psal se rok 2007 a instituce sídlící v paláci se nazývá *Musée Tomi Ungerer / Centre international de l'illustration*. Tam se návštěvníci dozvědí i více o další jeho tvorbě – té pro děti, a též o dokumentárním filmu *Far Out Isn't Far Enough: The Tomi Ungerer Story* z roku 2012. (IH)

Sorry č. 7 vyšlo uprostřed léta a mělo **o 8 stránek víc** než obvykle. A co **BUMerang**?

Také Bumerang si zaslouží pochvalu. Tentokrát hlavně za nepřetržité vydávání i během

DEREŠ FEDORA VICA

Čestné uznanie na 18. ročníku súťaže kresleného humoru na tému pivo, Zlatý súdok 2012.

HUMOR Z INTERNETU

vedřin, které by si též zasloužily přívlask "na palici". Toto léto moc humoru nsvědčilo, mozek humoristy i redaktora by si zasloužil ta horka v jemnější verzi (teda v nižším levelu). O to úžasnější je, když kdesi mezi Bratislavou a Prešovem se nad Slovenskem blýská kresleným i psaným humorem a vtipy tam divo jiskří.

Autor se nechal unést (asi vedrem) a zapomněl, že jsou to Bumerangy, které se na slunci tak lesknou, když se poctivě vznášejí nad krajem při tvorbě každého nového čísla.

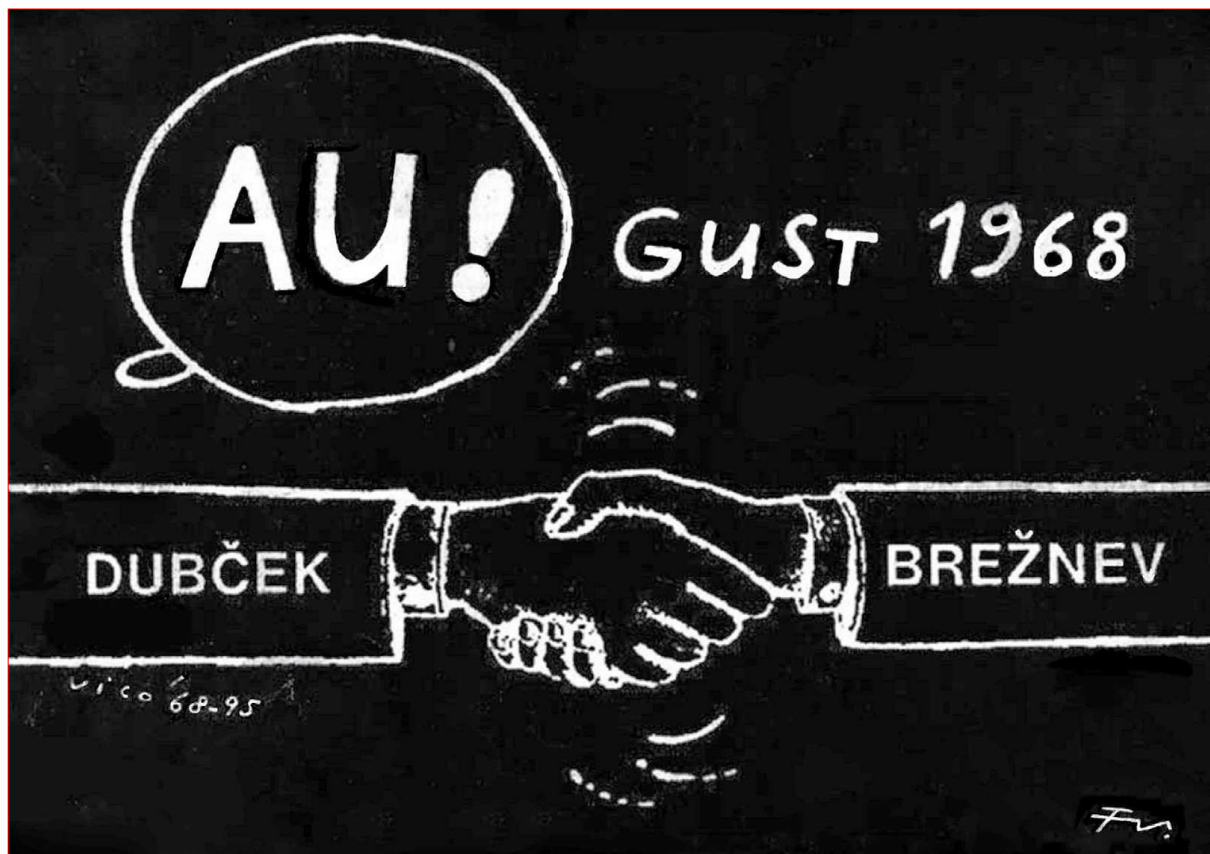
Při výběru ukázek z předposledního čísla 16 jsme tentokrát upřednostnili jeden velkoformátový fór **Andreje Mišanka**, který patří k několika slovenským autorům, jimž redakce věnuje víc místa (**viz minulá strana**). Jinak je honorářová "politika" slovenského dvojtýždenníku viditelně úsporná - a v jistém směru pochopitelná. Je zřejmé, že přednost dostávají vtipy už v minulosti publikované, či vtipy autorů (často z blízké ciziny), kteří se honoráře (často i předem) zřikají (Cajchan, Tomaschoff, Taussig...).

Fedor Vico se správně omezuje na pouhé tři vlastní obrázky v čísle (**viz horní obrázek!**), propojuje časopis se "svým" Zlatým soudkem a když už se naskytne možnost ukrajinského karikaturistu **Nikolaje Kapustu** blíž představit - na málem celé tiskové straně, připomene i jeho ocenění v Prešově před šesti lety (**viz obr. uprostřed!**).

Nu a je tu i další možnost jak ušetřit - využívat moderní vymoženosti a přebírat z asociálních sítí všelijaká obvykle zcela anonymní "vtipná" dílka. Samozřejmě to chce od redakce sebekontrolu při jejich výběru; ne každé je vtipné a úroveň jejich výtvarného zpracování (i pravopisu!) nebývá vždy publikovatelná...

Vlevo dole je jedno takové dílko české provenience, za něž se však netřeba hanbit. Rubrika netají svůj zdroj, má název "**Humor z internetu**".

Jinak jsme tu už párkrát připomněli, že si *Sorry s Bumerangem* pár příspěvků obvykle vymění (i tím se také maličko sníží honorářové náklady).

Než jsme se stačili prokousat **Bumerangy** číslo 15 a 16, už nám zaklepal na monitor e-BUM numero 17 - a v něm na titulní straně tento **Vicův obrázek**, tedy spíš výkřik... jak vidět, má

Kresba za kterou děkují Vladimír Pavlík, České ústředí a v zahraničím městě Flushing v mediálnímu soudě kresleního humoru na téma Big karikaturov cenobou

už pár let za sebou - jeho první vydání (verze) spadá přímo do přečerného roku 1968...

Slušné procento vtipů vyšší kvality Bumerangu zajišťuje i výborná rubrika "péefek", kde si člověk rád připomene tvorbu takových autorů, jakými byli *Pálka*, *Jiránek* a jsou stále ještě *Plotěná* či *Popovič* a *Čizmazia* - ale kde by přivítal i o trochu větší rozměry vybraných novoroček, aby si mohl na jejich nápadech víc pochutnat... A naopak: někdy ani velké zvětšení nepomůže; když se k přetisku vybere obrázek od temného *Chase Addamse*, je prakticky nemožné pochopit, v čem spočívá vtip. Jen vytrvalec se nevzdá a nakonec objeví, že fór je v detailu: mnich má v šeru nad svým psacím stolem důležité razítko: "Amen".

Bumerang má na Slovensku i další rozměr, když se snaží být historickým pramenem a zaznamenává většinu tamních výstav a soutěží karikaturistů. Nyní zrovna jde o **Kremnické Gagy** (o tom píšeme jinde) a (**viz obr. vlevo dole!**) též o kresbu ostré tužky od **Vladimíra Pavlíka** - úspěšnou v Nizozemsku (to nám v Praze nějak uteklo...)

A ten barevný **obrázek nad ním**? Ne, ne. První odhad, že jde o *Kantorka* (asi ten zúsob počítačového barvení?) nutno vzápětí korigovat.

Autorem vtipu je určitě někdo jiný. Jenže jeho **jméno** schází.

(IH)

Jo Nesbø - rozhovor s autorem "severské krimi"

M. Z.: Mixování smoothie z krve vrahových obětí, to je něco, co máte od svých kolegů policistů, jebo je to jen důvtipná narážka na trend zdravého životního stylu?

J. N.: Vykládejte si to, jak chcete, ale **sarkasmus**, který za tím vidíte, je mi sympatický. Samozřejmě jde o zruďný čin, nicméně za každým zločinem v mých knihách je tak trochu schovaný **vtip**. Jen to tak nebije do očí.

M. Z.: Takže **humor** a detektivka jdou ruku v ruce?

J. N.: Určitě, u série s *Harrym Holem* se asi hledá těžko, ale takoví *Lovci hlav* jsou plní **humoru**. Vždyť to dělal už *Raymond Chandler* nebo *James Thompson*. Žánr krimi by neměl být vůči **humoru** nepřátelský.

Monika Zavřelová: "Nesbo: Psát knihu je jako milostný vztah", DNESmagazín č.14, str. 4 - 5

Terry Gilliam patřil k nejoblíbenějším hostům karlovarského festivalu

Představil svůj odkládaný projekt *Muž, který zabil Dona Quijota*. Přijel evidentně v dobré náladě (...) bavil na konferenci narážkami na současnou vlnu politické korektnosti. "Mířím do Prahy na *Rolling Stones*. Moc je neznám, ale slyšel jsem, že jsou dobří," **vtipkoval** pak i při rozhovoru pro MfDNES. (...) Jediný americký člen legendární skupiny Monty Python rozhodně vylučuje, že by *Muž, který zabil Dona Quijota*, byl nějakým zásadním životním milníkem. "Většinu času jsem ten film nesnášel," **směje se**.

Tomáš Štáštka: "Připadal jsem si jako *Sancho Panza*", MfDNES 14. 7. 2018, str. 15

Druhý díl se uvzlyká

Když se romantický kýč zbaví živelnosti, co zbyde? Sladkobolno. Právě to se přihodilo druhému dílu úspěšného muzikálu. (...) Z kina člověk odchází (...) alespoň s vyčištěnou hlavou. Snímek po něm totiž absolutně nic nechce, předkládá mu výhradně kochání, juchání a hlavně dojmání. (...) Koneckonců pro *Mamma Mia 2* obecně platí, že všem to musí pořád slušet a v reklamních kulisách se vyskytují výhradně dobří, šťastní, chápaví lidé, kteří se mají rádi (...) takže se komedie propadá do diskotékové telenovely se slzopudnými účinky. Těžko odhadnout, jaký díl práce (...) odvedl tvůrce *Lásky nebeské* *Richard Curtis* - dá se pouze spekulovat, že právě on vymýšlel britsky odlehčené **žerty** pro vesměs zralejší nositele humoru. V každém případě Firth a Skarsgard svým odkazem na *Titanic* opravdu **rozesmějí**.

Mirka Spáčilová: "Mamma Mia!", MfDNES 18. 7. 2018, str. 11

Michael Douglas pro Marvel

Za svou kariéru hrál šarmantní muže v nejrůznějších dramatech a **komedích**, Teď se *Michael Douglas* ocitl ve zcela jiném světě. (...) Co mohou diváci od tohoto filmu očekávat? "Ve filmu je pravděpodobně o něco **víc humoru**, než je tomu u některých dalších filmů společnosti *Marvel* obvyklé. A kromě **dobrých vtipů** a akčních scén doufám, že z diváků čas od času vyloudím i pár slz."

Darby Connor: "Doufám, že v *Ant-Manovi* vyloudím... i pár slz", MfDNES 27.7.2018, str.16

Horníček na obrazovce

Sto let od narození Miroslava Horníčka připomene pořad **Humor není žádná sranda**.

Mirka Spáčilová: "Rédl, Lynč. Podzimní ČT...". MfDNES, 1. 8. 2018, str. 10

Čistě situační britská komedie "Příště ho zabiju sám"

Nohovi se s *Langmajerem* podařilo vytvořit poměrně **zábavnou** dvojici, jakmile ale nejsou na jevišti spolu, je to znát a **komedie** okamžitě ztrácí tah. (...) Je to prostě klasická jednorázovka na letní večer (...) Vedrem unavený divák si u ní skutečně odpočine. (...) Na druhou stranu však trpí klasickým nešvarem těchto her - tedy zbytečnou délkou. Kdyby se **humor a vtipy** rozmístěné velice velkoryse do dvou hodin nastřádaly do poloviny takové délky, představení by bylo mnohem svižnější. A tak má divák v hlušších momentech aspoň čas obhlédnout nezvyklé prostředí letní scény *Harfa*; pohled na (...) industriální okolí je odtud opravdu neopakovatelný.

Tomáš Štáštka: "Noha s *Langmajerem* táhnou letní frašku", MfDNES 3. 8. 2018, str. 14

Cenu publika si odnesl z letošní belgické soutěže v Knokke-Heist domácí karikaturista Luc Vermminen (viz obr.!) za tento vtíp s listonošem a... Zřejmě ho viděl britský politik Boris Johnson - a zalíbil se mu!

Humpolec proslavila komedie

Nesmrtelná hláška z legendární komedie *Marečku, podejte mi pero!* stojí za tím, že se město Humpolec (...) stalo jedním z netradičních turistických lákadel. Každoročně se sem sjíždějí **recesisté** a hledají ve městě stopy po Hliníkově pobytu (...) Kdo by chtěl zavzpomínat (...) může zavítat do *Hliníkária*. Je to první české muzeum věnované fiktivní filmové postavě, vlastně pouhému jménu z filmu. (...) Návštěvníci zde mají možnost vidět sestřih **nejvtipnějších** scének z

filmu (...) a rekvizity z natáčení, (...) spatřit tašku šplhouna *Hujera* (...) Pokud máte *Hliníka* rádi, můžete mu poslat pohled (...) přicházejí nejen z českých měst, ale i z Kazachstanu, Madagaskaru, Mexika nebo Severní Koreje. Adresa je jednoduchá: Občan Hliník, Aluminiová ulice, Humpolec 396 01.

Ilona Zelníčková: "Hliníkovo město", MfDNES 18. 8. 2018, str. 20

Mr. Beam se zastal Borise

Komik Rowan Atkinson se zastal bývalého britského ministra zahraničí *Borise Johnsona* kritizovaného za výrok o burkách. Johnson v něm takto zahalené ženy přirovnal k poštovním stránkám. (...) Atkinsonovi přirovnání připadá **zábavné** a exministr by se neměl za své prohlášení omlouvat. "Jako ten, kdo dlouhá léta těží ze svobody **žertovat** na účet náboženství, si myslím, že **vtíp** o nositelkách burky připomínajících poštovní schránky byl dost dobrý. Všechny **vtipy** týkající se náboženství někoho urážejí. (...) Omluvit by se měl člověk jen za špatný **vtíp**".

ČTK: "Komik ocenil exministrův výrok"; MfDNES 11. 8. 2018, str. 8

Kresba: **Václav Teichmann** (MfDnes)

Haškologové v Lipnici

V Lipnici nad Sázavou se konala mezinárodní konference "Jaroslav Hašek, náš a světový". (...) V doprovodném programu (...) byla také prohlídka místního státního hradu. Z kdysi honosné gotické rezidence by asi už teď zbývaly jen ruiny, nebýt osobnosti Jaroslava Haška. Minulému režimu nebyl spisovatel trnem v oku. Naopak za komunismu vznikl záměr, že v lipnickém hradu bude sídlit **světové muzeum humoru**. Uskutečněn nebyl, ale z pevnosti se v roce 1958 stala

národní kulturní památka. O opravy se starala firma Armabeton. To mluví za vše o materiálu,

jaký při trekonstrukci hlavně používala. (...) Za pět let by se měly konat větší oslavy Haškových výročí. Uplyne sto let od jeho úmrtí.

Jaroslav Paclík: "Švejk je starší, než se předpokládalo", Mediažurnál č. 2/2018, str. 12

Líný, obtloustlý a arogantní, přesto milovaný miliony čtenářů

Kocour **Garfield** letos slaví 40. narozeniny. (...) V Česku loni oslavil teprve dvacáté. V roce 1997 jej představil překladatel Filip Škába. (...) Jim Davis říká, že chce **bavit lidi** a netahat do ničeho problémy, natož politiku. Tkví právě v tom Garfieldův úspěch? - "Rozhodně si nedovedu představit Garfielda pronášejícího **vtipné hlášky** na téma ruského ovlivňování voleb v USA. (...) Držet se u svého hrdiny toho pravého kočičího já, to byla ta nejlepší volba. Garfield se zabývá jen tím, co mají lidé všech ras a národů společné, od zdravé chuti k jídlu přes sladkou pohodlnost po nechut' vstávat v pondělí. (...) "Jsem tlustý a líný a jsem na to hrdý!" Každý psycholog by měl **radost**, jak se staví na odpor zbytečnému stresu. (...) Obecně ho mají rádi **veselí lidé**, kteří se neberou tolik vážně.

Monika Zavřelová: "Za Garfielda by měli psychologové děkovat", MfDNES 21. 7. 2018, str. 14

Velký hlad liberárního publika po politické satíře Cohen neukojil

"**Satira** je tím snazší, čím absurdnější je svět kolem," prohlásil v roce 2016 britský **komik** Sacha Baron Cohen, kterého proslavil filmový **Borat** (...) buran z postsovětské země odhalující předsudky a xenofobii Američanů. (...) Přišel s pořadem "Who is America?", (...) který realizoval v tajnosti pro stanici Showtime. Ve čtyřech převlecích zpovídá Američany, (...) kteří netuší, že jsou součástí **vtipu**. (...) Ale rozporuplné reakce médií a diváků ukazují, že realita jeho typ **komedie** dohnala a někdy dokonce předehnala. "**Politická komedie** bojuje termonukleární války starými zbraněmi," napsal server EW. Svět je natolik absurdní, že s ním **satira** nedokáže držet krok. (...) Přesto aspoň na chvíli oživil skomírající víru v sílu **satiry** (...) a že (...) pořad nikdo nedokáže lépe odhalit nejen to, jací mohou být lidé idioti, ale jak nebezpečnou se jejich hloupost může snadno stát.

Jindřiška Bláhová: "Jak Trump okradl Borata", Respekt č. 31, 30. 7. 2018

Česká inspekce životního prostředí: "Prezidentské trenčle zcela prokazatelně znečišťují ovzduší". Kresba: **Pavel Reisenauer** (Respekt č. 26/2016)

Ridley si v knize "Evoluce" dělá legraci z "nadpřirozených vysvětlení"

Racionalista, skeptik, ateista a zastánce principu (...) nechte věcem volný průběh má kromě obrovské sumy vědomostí i svérázný **smysl pro humor**. (...) "To, že kdosi našel způsob, jak cestou z hospody pro **legraci** prošlapat obilí do bezvadně kruhových tvarů, se mi zdálo mnohem uvěřitelnější, než že se náhle zhmotnili mimozemšťané či nějaké neznámé fyzikální síly," líčí Matt Ridley. Pozval televizní tým, který najal skupinu studentů, a ti v noci vytvořili kruhy. Přizvaný expert tvrdil, že útvary nemohou být dílem lidí. Ridleymu jeho **žertík** vynesl spoustu útoků od zastánců tajuplna a naučil ho, "jak ochotní jsou lidé věřit nadpřirozeným vsvětlením a přistupovat ke každému skeptikovi jako ke kacíři".

Alena Slezáková: "Všechno se mění nenápadně..." MfDNES 25. 8. 2018, str. 15

Odchod letitého krále komedií Neila Simona

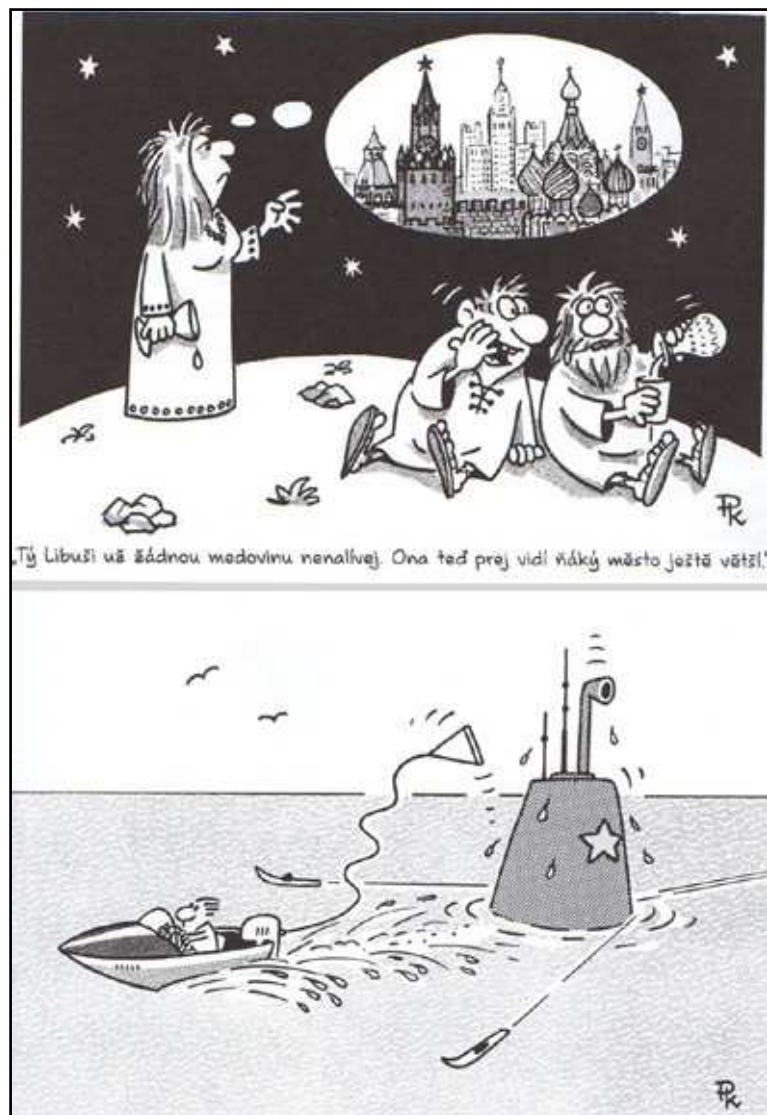
Nositeli Pulitzerovy ceny a čtyř oscarových nominací bylo jedenadevadesát. (...) V Neilu Simonovi ztratil svět jednoho z vzácných nositelů myšlenky, že **smích** může být chytrý, hořký, dokonce tesklivý, ale ne hloupý (...) **Smát se** tupcům, neřkuli hrubcům, to nebyl jeho styl. (...) "Nemám rád psaní pro **komiky**. Líbí se mi psát pro herce. Nejlepšími **komiky** jsou nejlepší herci", shrnul jednu ze svých zásad, na níž se v moderní éře založené na **bavičském pitvoření v buranských fraškách** bohužel pozapomíná.

Mirka Spáčilová: "Pošetilost ano, tupost ne. Kdo uměl komedii" MfDNES 28. 8. 2018, str. 11

„**Velká kniha vtipu** přináší průřez tvorbou **Pavla Kantorka**, jehož kresby jsou plné hravé ironie. Vybraných 500 vtipů určitě potěší všechny milovníky dobrého humoru.“

Tak praví anonce vydavatele - **Grada 2015**. Mluví pravdu. Je tedy třeba něco dodávat?

Určitě nejdřív podstatná data: Formát = 22x28 cm, počet stránek = 256. A cena? Oficiálně Kč 399,-. Na pražském Václaváku však i pod 360 korun...

„Tý Libuši už žádnou medovinu nenalvej. Ona teď prej vidí náký město ještě větší.“

Takže v listopadu bude VKV Kantorka na trhu už tři roky, jako prvá ze zatím tří kusů této edice. Škoda, že dnes: **a)** jsou náklady (počet vydaných kusů), **b)** prodejnost (počet prodaných kusů), **c)** případné dotisky (po vyprodání titulu) natolik neveřejné, že chybí srovnání s jinými (obdobnými) produkty. Určitě se však Kantorek setkal s úspěchem finančním, jinak by asi nemohli vyjít v této řadě v zápětí i Neprakta a Urban. A schyluje se možná k Renčínovi? Anebo k Vyčítalovi?

Kantorek má nesporné přednosti v tom, že hlad po vtipech této emigrantské legendy vydržel dodnes a přežil všechna ta (často nedbalá a řádně nezredivovaná) nová vydání starých titulů - z více než poloviny už před Listopadem vydaných curyšským Milanem Cimburkem. Kvalitou tisku a papíru se v domovině dlouho nedařilo vyrovnat prvním vydáním Kantorkových souborů (natož nablýskaným velkým nástěným kalendářům).

Sám Pavel osobně - jak je to mezi karikaturisty obvyklé - ni-

jak zvlášť neperlil, jeho kreslené vtipy jsou zajímavé právě souladem příjemné (disneyovské) kresby s tematikou (často jde o zdomácnělé zvířecí hrdiny) a stručnými texty. Pokud by však náhodný spolustolovník čekal obdobnou zábavu od autora i bez tužky v ruce, byl by zklamán. Karikaturista už ze svého naturelu přenáší své nápady místo do úst, do své kresby. Vtipkují za něj jeho panáčky a autor dobře ví, že převyprávění kresleného vtipu mu bere to hlavní - kresbu. Takže možná i u něho platí to, co sám autor předesílá v recenzované publikaci:

„**Být humoristou není žádná legrace. Nedávno jsem se střetl s nahodilým chodcem, kterého jsem omylem přetáhl přes hlavu při otevírání deštníku. ‚Díky‘, řekl mi s kolegiálním úsměvem, ‚já to předám dál‘, slíbil a zmizel v zachmuřeném davu. Zřejmě věděl, že brát věci s humorem je vždy ta nejlepší reakce na cokoliv. Jenže, to se lidem daří čím dál tím méně.**“

O autorovi

se píše v anonci celkem věcně a dokonce bez občas z druhé ruky sdílených a tradovaných nesmyslů z dob jeho odchodu přes Jugoslávii na Západ. Zde to je:

„To je náš nový kocourek. Moc hodný zvířátko, ale neotáče se k němu zády.“

„V noci se v posteli moc nevyspím. Manžel chrápe a kočky předou.“

Pavel Kantorek se narodil v Olomouci jako syn lékaře a zdravotní sestry **17. května 1942.**

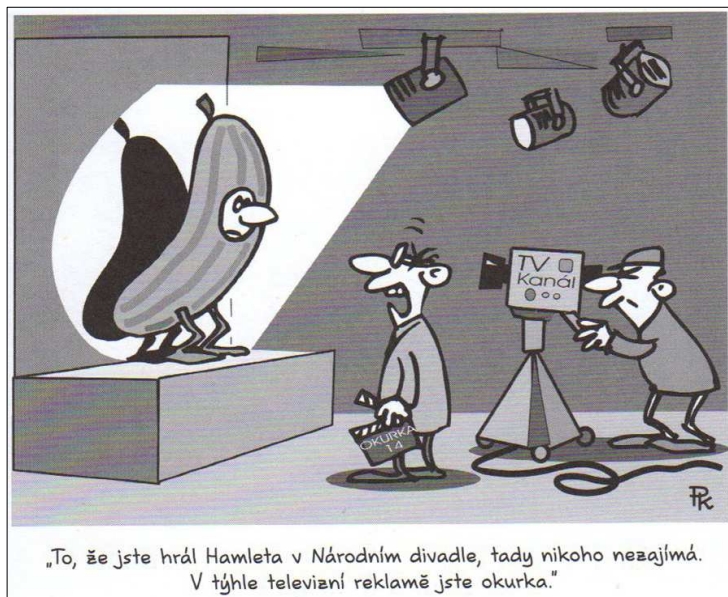
Vyrůstal s mladším bratrem Janem a sestrou Alenou. Pavel i Jan vystudovali gymnázium a chtěli jít v otcových stopách, ale s žádostí o přijetí na vysokou školu se objevily první problémy. Oba tehdy skončili po gymnáziu na šachtě, protože neměli „správný původ“.

Ročním pobytem v ostravských dolech si oba bratři zlepšili kádrový profil, a jako „dělníci“ se dostali na vysokou školu. Jan vystudoval biologii a Pavel fyzikální vědy na Přírodovědecké fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Současně se začal také prosazovat jako úspěšný kreslíř a karikaturista. V letech 1964 – 1968 se Kantorkovy kresby pravidelně objevovaly v hlavních humoristických časopisech.

Kniha je pouze černobíle tištěna. Barevný vtíp jsme převzali z barevné obálky. Pod ním je zřejmé, jak vypadá barevná kresba když je vytištěna pouze černobíle...

Když 21. srpna 1968 obsadili naše území Rusové, měl Pavel Kantorek pár dní před obhajobou, a kromě toho právě ten den odjeli s bratrem na dovolenou do tehdejší Jugoslávie. Tam nakonec strávili téměř měsíc. Stále vyčkávali, co se u nás

bude dít. Když Pavel viděl, že se z naší země stává ruská autonomie, rozhodl se emigrovat. To, že naši zem obsadili Rusové, byl pro Kantorka šok. Předsevzal si, že se nevrátí zpátky domů, dokud tady budou. A toto své předsevzetí také dodržel. Do vlasti se vrátil až v roce 1990. V emigraci se musel rozhodnout, kam se vydá. V Evropě zůstat nechtěl a rozhodoval se mezi Jižní Afrikou, Austrálií, Amerikou. Nakonec mu připadla nejrozměšší Kanada. V Torontu žije dodnes. *)

*) Kniha vyšla ještě za Kantorkova života. Po jeho emigraci byly u nás sice jeho kresby zakázané, ale v kreslení pokračoval i v Kanadě a ve Švýcarsku. Publikoval například v disidentských časopisech Reportér, Zpravodaj nebo ve Škvoreckého časopise Západ. Navrhoval scény a občas i hrál s českým souborem v divadle ve Vancouveru. Humor mu vždycky pomáhal zvládat těžké chvíle. Když se vrátil zpět do Čech, začaly se jeho knihy opět vydávat u českých nakladatelů. Všechny jeho vydané knihy vtípů i bajek se setkaly s mimořádným ohlasem u čtenářů, kteří na jeho návrat a znovu publikování kreseb dlouho čekali.

Fakt, že kniha je odfláknuta edičně, asi běžného čtenáře (diváka) zlobit nebude, přesto by určité oddělení ucelených tématických souborů slušelo a neškodilo by řadit obrázky historicky - tedy stylově - po sobě.

Švy mezi „Historickými okamžiky“, „bajkami“, vtipy lékařskými či sportovními jsou vedeny náhodně, ba ledabyle. A něco jako dramaturgie zřejmě nakladateli ani autorovi nepřišla na mysl. Přitom chronologický vývoj stylu autora je výrazný!

Vedle vidíte, jak se kresba Kantorka časem změnila od té původní národem zbožňované (**do-le!**) k té pozdní, hodně učesané vlastně až „uniformní“ podobě (**nahore!**), která moc brzy upustila od oněch „kantorkovských“ ksichtíků na hrbolatých hlavičkách. Nové hlavy, vždy z profilu, nejsou ani milé, ani hezké. Však ani ty končetiny už nemají chuť se hýbat - dolní jsou spíš podstavce, než nohy postav. Statické figury stojí proti sobě a fór je až pod obrázkem. Je tohle ještě ten „náš Kantorek“?

Nezodpověděnou otázkou je, zda za to může či nemůže přechod autora k ryze počítačové kresbě, jistá komercializace tvorby a nebo jen usedlost daná věkem...

Není to sice monografie, přesto by se v tak masivním albu slušelo přinést i seznam všech vydaných knih

a také výstav, včetně těch společných po návratu z Kanady. Zatím aspoň poznámka, že slovo „disidentské“ je hodně nepřesný výraz pro časopisy vycházející českými emigranty v zahraničí. Jinak lze jen opakovat výhradu k názvu (celé řady alb) „Velká kniha vtipu“ - proč to není „Velká kniha vtipů“ je opravdu záhada. Skoro se nabízí vysvětlení, že grafik či jeho soft-war prostě nemají u zvoleného typu písma kroužkované „U“ a tak - místo aby se pokusil ten kroužek nad „U“ nějak připentlit či dokreslit, raději ukecal nakladatele, že taková chybička nikomu vadit nebude. Vtipů je v knize dost, ne jen jeden, jak se název tváří, ale soubor se mohl klidně jmenovat „Velká kniha humoru“ P. K. - tam by kroužek nechyběl a věcně by to bylo správně...

Někdy si člověk říká, zda grafici v nakladatelstvích mají alespoň trochu páru o zásadách grafické úpravy. A zda nakladatel má zájem i o něco jiného než o obchodní stránku vydání. Když jde o takovou legendu, jako je Pavel, a takovou příležitost uspokojit statisíce jeho fanoušků aspoň desetitisícovým vydáním jeho souborného díla, je až tragédií, když se k publikaci v automatickém procesu odsypávání jedné knihy za druhou přistupuje stejně jako k jiným. V zemi, kde se konají soutěže o nejkrásněji graficky vypravené knihy a kde jistě ještě působí absolventi tohoto tradičního výtvarného oboru, je to hřích. Copak se nenajde ve vedení nakladatelství osobnost, která by byla cítit rozdíl mezi katalogem chovných prasat či příručkou pro stroje na vrtnání studní a kultovním dílem, které má na to stát se biblí přátel vtipů po několik generací? Není zřejmě síly, tedy spíš mozku, který by v takovém případě k průvodce vzácného souboru *příšpendlil vlaječku* jako upozornění pro všechny zúčastněné osoby od prvopočátku do konce výrobního procesu: „POZOR! Zakázka vyžaduje zvláštní péči!“

Kresby, které jsou nejčastěji umístěny vždy dvě nad sebou, jsou na stránky „naházeny lopatou“, nesejí k sobě formátově a texty přisazované pod obrázky neznají žádné pravidlo. Někdy líčují s okraji vtipů a jsou proto ve dvou řádkách, jindy ty široké kresbu přesahují - opravdu o hodně. Proč by ty super-

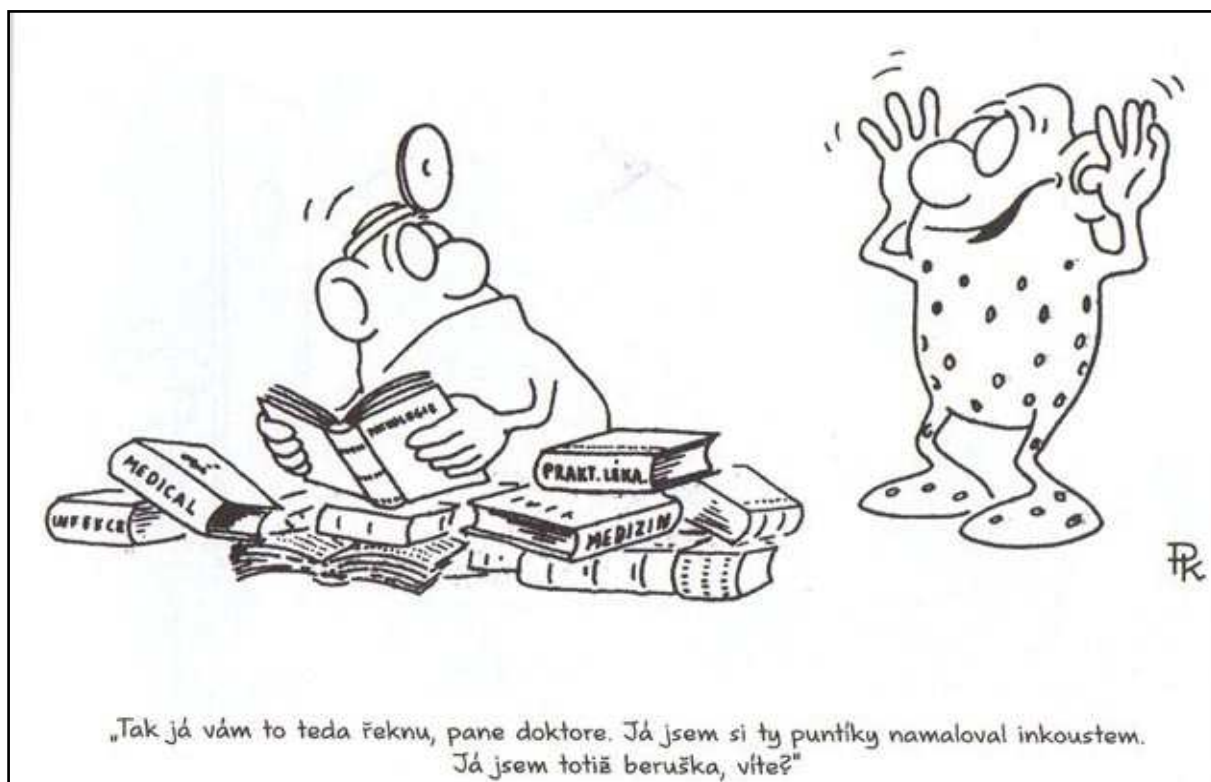

dlouhé nemohly být rovněž ve dvou řádkách, aby lícovaly, nelze pochopit. Kantorkovy kresby byly od svého zrodu kresleny tak, aby snesly i velké zmenšení v našich novinách, aniž by ztratily na srozumitelnosti. V publikaci VKV ovšem dochází k jejich až obludnému zvětšení a tím ty obvyklé dvě figurky,

které jsou na scéně, přerůstají do až moc velkých rozměrů (**viz!**) Tady je reprodukovány vtipy ve stejné velikosti jako na stránce; ovšem musíte si to zvětšit ze 16 na 19 cm (130 %). Linky jsou tažené jako tučným redisperem. Až člověk dostává chuť podstoupit od stolu s otevřenou knihou a podívat se na vtipy z většího odstupů. Jenže - všimněte si nepoměru ke stupni písma pod obrázky. To je v celém

svazku stejně velké, bez respektu k velikosti vtipů (na předchozí stránce - po zmenšení obrázků - jsou už jen pro lupu!). Nebylo by pak lepší dát jich na stránku víc než dva, aniž by tím utrpěly? Třeba šest? To už ovšem hodně přeháním... dnes už se přece kvůli problémům s papírem na příděl uskovňovat nemusíme.

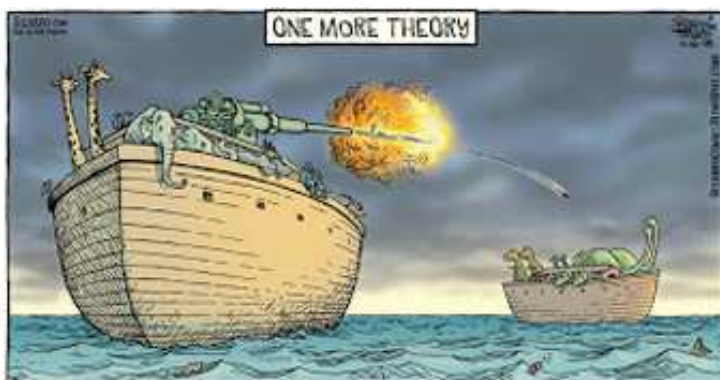
Nesluší se to, ale nutno to doříci. Pavel Kantorek v době přípravy svazku k vydání ještě žil a mohl do výběru kreseb a do vzhledu publikace jistě osobně zasáhnout. Bohužel víme, že takové konání u některých autorů nemůžeme očekávat a Pavel patřil k nim. Dokladem budiž i dřívější svazky v Česku vydané, aniž by prošly aspoň základní péčí či potřebnou korekturou (nejen jazykovou). Tolik k tomu, co jeho VKV chybí (a nám pečlivcům vadí). Ale to, co vidíme a čím listujeme, už nijak neovlivníme. Můžeme jen věřit, že dědici či majitelé autorského práva budou s „národním dědictvím“ v podobě Kantorkových vtipů v dalších letech zacházet důstojněji než sám kreslíř...

Ovšem to hlavní, co v albu chybí, je závěr Kantorkova životopisu, za což však nakladatel nemůže. Totiž, že nás Pavel opustil nečekaně **3. 8. 2017 ve věku 75 let** a to - dle veřejného mínění - rozhodně předčasně. Samozřejmě až po vydání tohoto tlustosvazku. Recenzent jen dodává, že zesnulý se narodil 17. 5. 1942, tudíž byl jen o tři dny mladší než on... a to člověka nepotěší. (IH)

Jedna z teorií o potopě tvrdí, že krom Noema měl archu ještě někdo jiný, snad dokonce jeho bratr? A že ten si vzal na palubu zase jiné páry živočichů. Jelikož však prý se svým nesmírně cenným a živým nákladem kdesi ztroskotal, ta jeho pěkná, zdravá, býložravá (a těžší) část živočišné říše vyhynula. Někteří zastánci tohoto výkladu části bible soudí navíc, že to nemusel být jen tak náhodný konec plavby na nekonečném moři, co zaplavilo zemskou placku. Prostě žádný živel, kdepak Titanic, ale obyčejná řevnivost mezi bratry, která vedla k zániku části tvorstva (a kromě ještěřů i části lidstva).

Prostě žádný živel, kdepak Titanic, ale obyčejná řevnivost mezi bratry, která vedla k zániku části tvorstva (a kromě ještěřů i části lidstva). Jistý **Alexej Talimonov**, nejspíš Rus, toho času již delší čas pobýtem v Británii, to vidí takto (**viz obr. výše!**). Ale zřejmě jen příliš často konzumuje různé příběhy žánru science-fiction na svém oblíbeném televizním kanálu.

Těch vtípů, jejichž námětem je **“Arche Noah”** jsme, jen mimochodem, objevili snad dobrý tisíc. Máte-li zájem, hledejte - a uvidíte, že jsou dost podobné těmto třem kresbám, které jsme celkem náhodně vybrali (**viz ukázka vlevo**) na webu a které se zdají být určeny spíš dětem: https://www.cartoonstock.com/w/de/a/arche_noah.asp.

Takže moc velká sláva to není. Významní autoři, jejichž vtipy na toto téma známe, a to i z minulých čísle e-GAGů, zde zcela absentují. Ale ještě není všem dnům (a potopám) konec. Máte-li tedy nějakou svoji originálnější verzi na téma (bez datlů a veverek) pošlete...!

A na příští stránku jsme nachystali archaický výstřižek z **VTM** 1980 + jednu úžasnou malbu. Až otočíte list, přečtete si třeba co psal **Gagmen** do dětského časopisu před téměř čtyřmi desítkami let, když vybavil Noa rudým praporem, aby se mu povedlo vlákat na palubu plemenného býka. A také když z kreseb známého tehdy španělského karikaturisty **Meny** vybral vtíp, kde si u kentaura Noe pomohl až losem (a dobře víme, jak to dopadlo).

Ale velké dílo hned pod legráčkami dole ukazuje, jak to mohlo vypadat, když holubice dorazila se svou snítkou, povodeň opadla, živočichové z archy vyšli na souš (samořejmě bez jednorozce!) a Noe měl konečně po té zatrolené záchranářské šichtě...

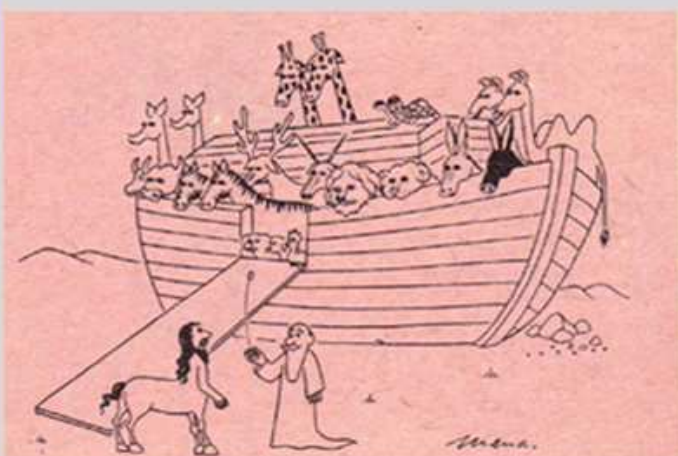
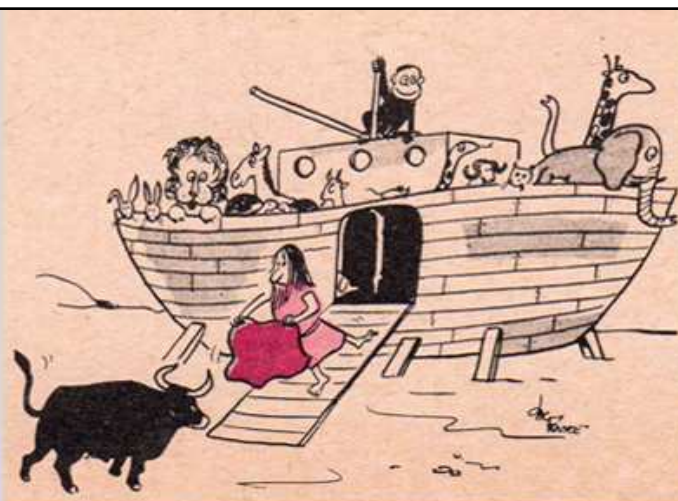
Otočte stránku a uvidíte!

NOEMOVA ARCHA

Z témat vědy historické (či spíše z mytologie?) kupodivu zaujala světové autory kresleného humoru nejvíc problematika muže, který se údajně dožil 950 let a v dlouhověkosti ho překonal jen jistý Metuzalém (969 let), což byl jeho dědeček žijící v třetím tisíciletí př. n. l. Ano, je tu řeč o Noem (křížovkáři ho znají jako mořeplavce na tři písmena), onom chlapičkovi, co tak chytře vyvrátil na potopu světa, když dal prozíravě na nejvyšším kopci postavit rozměrnou loď. Archa Noemova tak zachránila po páru od každého živočišného druhu a když vody konečně klesly, mohla se zvířena znovu množit. Klíčový moment celé akce spatřují karikaturisté v okamžiku, kdy se Noe rozhodoval, koho na palubu vpustit a koho ne — a vysvětlují tak trochu svérázně, proč dnes mezi námi neběhají kentauři a v mořích se nechytají brontosauři a jiné příšerky.

IH

Tak to vidíte, s archou jsme se plavili naposled v čísle 4 a už jsme v GAGu číslo 9. Zatím bylo totiž sucho. Ale nedejme se na vlnách bazénu ukolébat. Potopa nikdy nespí!

Opravdu netuším, zda lze napsat překvapivě silné dílo týkající se ledvinových kamenů. Nedovedu si ani představit, zda je možné studium astronomie ukončit diplomní prací popisující studentův objev a prvý průzkum nové planety - a třeba i navrhnout pro ni jméno. Víím však, že smysl má jen taková práce, která autorovi přináší radost z toho, že je o jeho originální nápad zájem a že výsledek jeho snažení nakonec dojde uznání.

Vím, že jsem v tomto směru měl výjimečné štěstí, že jsem končil Universitu Karlovu ve vzácné dějinné škvíře. Základy své diplomní práce jsem položil v červenci 1968 a po následujících neblahých událostech ji ještě vylepšil a dopracoval v létě 1969. Dva dokumenty, které o ní vypovídají, předkládám dále v tomto čísle. Víím, že mnozí, kteří studovali přede mnou a také ti, kteří studovali novinařinu po mně až do Listopadu 1989, neměli takovou příležitost.

Ale jedno nevím: využili této svobodné volby tématu ostatní v našem ročníku? A co studenti končící studium na všech našich vysokých školách? Našlo se víc takových co chytili tak ojedinělou životní šanci za pačesy a mohou být dodnes na sebe hrdí?

Dnes je to jiné a proto mne děsí, když se dozvídám, čím je pro některé lidi studium a jak vedlejším až zbytečným produktem může být pro studenta závěrečná diplomová práce.

Studování kvůli titulu? Ošklivé a zbytečné...

V době, která přináší celkem pravidelně nehezké zprávy o osobách, které své vysokoškolské vzdělání získali na dost podivných vzdělávacích ústavech, je třeba si považovat každého, kdo vystudoval seriózní universitu a kromě každoročních zkoušek a zápočtů, které jsou samozřejmě součástí řádného studia, završil vzdělání vypracováním teoretické práce týkající se vybraného oboru. Půl roku až rok, který student měl na poměrně pracné vyhledání pramenů a na jejich prostudování, aby z nich mohl čerpat pro svou originální písemnou práci utekla velmi rychle. A nebyla jiná možnost, než navštěvovat knihovny, respektive konkrétní autory různých odborných prací anebo osoby v oblasti tematiky závěrečné diplomní práce zasvěcené, či svým dílem ji rovněž zkoumající anebo přímo v ní svou tvorbou působící. Připravil si pak osnovu studie, která má objevně zpracovat fakta o existenci nějakého dosud soustavně nezkoumaného oboru lidské činnosti nebylo jednoduché. A to právě proto, že měl autor takového díla ctizádost najít a poté uspořádat dílčí zjištění z různých pramenů do jednoho souvislého celku a tím vytvořit novou a přehlednou práci - základ pro další bádání, zkoumání a ověřování si zde posbíraných informací a jejich vzájemné působení. Při takovém způsobu práce ovšem ani nešlo stáhnout si něčí dílo, pozměnit v něm některé formální prvky a vydávat je pak za své vlastní. Naopak: odkazy na prameny, z nich autor diplomky čerpal, měly svou významnou úlohu - tvořily základy (byť obvykle na sebe přímo nenavazující) pro stavbu vyšších pater, které už mohly a často musely být výhradně dílem autora se všemi riziky nebo možnými omyly - nikoliv však odcizením něčího nápadu či myšlenky. Autor pak, během takto se rodícího díla, rozhodně nemyslel na to, že jde o jednu z podmínek nutných pro následné převzetí diplomu o absolvování konkrétní fakulty vysoké školy. Měl však příjemný pocit, že čas takto strávený byl užitečný nejen pro něj, ale i pro ostatní osoby, kterých se jeho práce týkala a umožnila každému, aby získal základní orientaci v uvedené problematice a mohl na nich s důvěrou, že jde o důkladné a ověřené informace či o věrohodné teorie, stavět. Mohl je rozvíjet anebo se od daného základu odrazit k jinému směru zkoumání či k zcela novým závěrům...

Radost ze smysluplného výsledku

To, že takto pojatá práce (a z ní vzniklé dílo) měla smysl, bylo největší radostí a tím i hlavním prospěchem autora, kterého při její obhajobě opravdu nezajímalo něco tak pofidérního a pro okolní svět nepodstatného, jakým byl vzápětí získaný diplom.

Nejde ani tak o autorovu morálku. V tom je základní rozdíl mezi studováním pro nepoctivě nabytý titul plus jeho případná exploatace v dalším životě - a mezi snahou využít času a možnosti, které se člověku při denním studiu na renomované škole dostalo, k něčemu užitečnému. Co tu prostě zůstane jako důkaz. Nikoliv stupně našeho vzdělání, ale naší smysluplné existence.. .

Universita Karlova

Fakulta sociálních věd a publicistiky

Katedra publicistiky

Stud. rok 1968/69

Diplomant: **Ivan Hanousek**

Název diplomní práce: **Výtvarná publicistika v českých novinách a časopisech v letech 1958-1968**

Vedoucí diplomní práce: **Karel Cvejn**

Posudek:

Téma i vypracování diplomní práce *Ivana Hanouska* o výtvarné publicistice v českých novinách a časopisech v letech 1958-68 vyplynuly z jeho hlavního zájmu novinářského i z jeho předchozí práce v mém semináři. Horlivý sběratel „kresleného humoru“, z něhož, jak jsme se na semináři přesvědčili, si pořídil celý archív, se na podkladě bohatých pramenů časopiseckých i knižních pokusil určit „kreslený humor“ jako samostatný a svébytný žánr s vlastní teorií a funkcí. Ujasnil si dále jeho terminologii a zavedl výstižnější termín „výtvarná publicistika“, který v práci vysvětlil a obhájil a pak na podkladě těchto teoretických předpokladů konkrétně předvedl v charakteristikách i leckdy s kritickým zaměřením stav naší „výtvarné publicistiky“ v časovém rozmezí, určeném vedoucím jeho diplomové práce. Toto rozmezí, původně značně širší, bylo omezeno

na uvedené období pro množství jmen a směrů i jednotnější jeho problematiku.

Účelem práce bylo též zjistit nedostatky a vady v řízení výtvarné publicistiky u nás a naznačit nakonec tvář speciálního časopisu „kresleného humoru“. Tyto úkoly své diplomové práce splnil autor obzvláště dobře. Především si cením v jeho práci nejen celkem vyčerpávajícího přehledu jmen i publikací a také teoretických i kritických názorů některých našich teoretiků na tomto poli, ale také těch konkrétních, novinářsky praktických připomínek, např. o tom, že humorističtí kreslíři nebo karikaturisté mohou být nejvyhledávanějšími reklamními kreslíři nebo kreslíři pro televizi, o praktickém významu výtvarných soutěží, o ledabylosti při redigování výtvarné publicistiky (Str. 89 a násl.), o vhodnosti speciálních seminářů této publicistiky na výtvarných školách a případně i na naší fakultě atd., vyústujících pak v model ideálního časopisu pro výtvarnou publicistiku s rozvedeným programem.

I když některé autorovy soudy, např. kritika Dikobrazu (str. 58) poněkud křivdí, protože v jisté situaci nepřihlíží autor zcela k podmínkám, za nichž byl a je tento oficiální humoristický časopis, vydávaný Rudým právem, vydavatelstvím ÚV KSČ, presentován veřejnosti, ve snaze zlepšit daný stav autor hledá maximalistická měřítka, což je pochopitelné.

Nemohl se však také více ve své práci věnovat též hodnocení výtvarných kvalit uváděných autorů, neboť to by vyžadovalo jeho speciální kvalifikaci. Přes tato pochopitelná omezení považuji Hanouskovu práci za průkopnickou na naší fakultě. Také výtvarné úkazy pro diplomovou práci byly vhodně a pečlivě, názorně vybrány.

Práci však neschází ani výstižné teoretické zdůvodnění výtvarné publicistiky jako žánru ze zajímavých polských pramenů.

Pro tyto všechny vlastnosti si Hanouskova diplomní práce zaslouží nejlepšího ocenění.

Karel Cvejn

Snímek I. H.: archív I. H.

Universita Karlova
Fakulta sociálních věd a publicistiky

Katedra publicistiky
Stud. rok 1968/69

Diplomant: **Ivan Hanousek**

Název diplomní práce: **Výtvarná publicistika v českých novinách a časopisech v letech 1958-1968**

Oponent: s. **Vladimír Jiránek**

Posudek:

Ivan Hanousek ve své diplomové práci „Výtvarná publicistika v českých novinách a časopisech v letech 1958-1968“ si předsevzal podat ucelený obraz vývoje tohoto žánru v uplynulých deseti letech. Již výběr tématu považuji za klad práce, protože jde o první pokus shrnout zatím sporadická a dílčí zjištění příležitostných teoretiků a vykladačů na tomto poli a dobrat se komplexního pohledu a hodnocení, které jsme do této chvíle postrádali. Autor tak zároveň zpracoval nejmladší historii české výtvarné publicistiky, která právě v posledních letech prošla velmi dynamickým vývojem.

V úvodu práce autor správně konstatuje nejednotnost v terminologii tohoto žánru a rozhoduje se nahradit zatím běžně používaný, avšak příliš úzký /a na druhé straně nepřesný/ pojem kreslený humor termínem výtvarná publicistika, který podle mého názoru přímo předznamenává autorský úhel zkoumání z hle-

diska potřeb novinovědy.

A zde, ne tedy ve zkoumání obecných estetických kategorií, po mém soudu, leží samo jádro práce, totiž vědomé zařazení výtvarné publicistiky vedle ostatních publicistických žánrů, jako žánru jim rovnocenného, svébytného, autentického.

Na druhé straně spatřuji jako doklad autorova okouzlení výtvarnou publicistikou fiktivní příklad novin, které by se zcela obešly bez psaného slova. Zde diplomant dochází k druhému extrému, pokud za první extrém považujeme současné podcenění výtvarné publicistiky v novinářské praxi. Domnívám se, že právě v sousedství tradičních novinových žánrů se výtvarná publicistika může projevovat jako jejich rovnocenný partner. Z vlastní tvůrčí praxe mohu doplnit, že i z hlediska psychologického uspořádání novinové stránky právě v kontextu s textovými sloupci kresba mnohdy získává na výraznosti.

Autor po mém soudu učinil správně, že se nevyhnul vysledování těsných souvislostí mezi politickou atmosférou doby a vývojem žánru. Právě relace mezi politickou atmosférou a praxí výtvarné publicistiky, zpočátku negativně vymezující možnosti žánru přerůstají nakonec v novou kvalitu. V tomto smyslu diplomant poprvé formuloval specifičnost české moderní výtvarné publicistiky a její jistou jedinečnost ve světě.

Autor se nevyhýbá ani stručným profilům jednotlivých kreslířských škol i autorových osobností, které po mém soudu charakterizoval velmi výstižně.

Přirozeně zde nemohu podrobně probírat celou práci, ale přesto bych se rád zmínil o projektu ideálního časopisu pro výtvarnou publicistiku, jak jej diplomant v podrobné koncepci předkládá. Potřeba takového časopisu je nesporná. Snahy o založení takového typu časopisu jsou již delší dobu velmi živé, a jsou po hříchu přímo závislé na výkyvech politického klimatu. Avšak takto důkladně koncipované pojetí považuji za podstatný krok na cestě k realizaci tohoto záměru.

Přes všechny tyto a další klady a přínosy se v práci objevuje i několik nepřes-

ností. /Steinbergova kniha Labyrinth vyšla o dva roky dříve, než je uvedeno/ a rád bych také upřesnil některá diplomantova tvrzení.

Tak v pasáži o černém humoru /str. 34/ autor řadí výrazného francouzského kreslíře Siného k představitelům makabrického humoru příliš jednostranně a opomíjí nesporný fakt, že současný černý humor má kořeny v hluboké společenské krizi vědomí, hodnot, a v tomto smyslu dokonale postihuje i oblast politickou. Právě Siné, který vydal na počátku šedesátých let několik čísel vlastního časopisu „Siné Massacre“ /provázených ještě větším počtem politických procesů/ je toho výmluvným dokladem.

K otázce hodnocení kvality děl podle poměru textové a kresebné části bych rád podotkl, že je zatím sporné prohlásit nějakou periodu ve vývoji výtvarné publicistiky za vrcholnou. Patří totiž k povaze žánru samotného, že je živý, dynamický, v každém okamžiku schopný neočekávaného vývoje. Postižení této vlastnosti výtvarné publicistiky ostatně patří ke kladům práce.

Celkově považuji zpracování zvoleného tématu, zejména z hlediska novinovědy, za velmi užitečné. Praktické využití poznatků, které práce přináší by mohlo přispět k odbornější práci redakcí s díly výtvarné publicistiky. Po případném rozšíření nebo doplnění by mohlo být Hanouskovy diplomní práce využito i jako studijního textu.

Po formální stránce nelze, domnívám se, práci nic vytknout. Seznam použité literatury svědčí o důkladných znalostech jakož i o zřejmě dlouholetém, systematickém studiu tohoto předmětu.

Mám-li shrnout své hodnocení předložené práce, je po mém soudu výborná a podle toho také navrhuji její ohodnocení.

Vladimír Jiránek

Snímek I. H. plus scan posudku (níže): **archív I. H.**

Celkově považuji zpracování zvoleného tématu, zejména z hlediska novinovědy, za velmi užitečné. Praktické využití poznatků, které práce přináší by mohlo přispět k odbornější práci redakcí s díly výtvarné publicistiky. Po případném rozšíření nebo doplnění by mohlo být Hanouskovy diplomní práce využito i jako studijního textu.

Po formální stránce nelze, domnívám se, práci nic vytknout. Seznam použité literatury svědčí o důkladných znalostech jakož i o zřejmě dlouholetém, systematickém studiu tohoto předmětu.

Mám-li shrnout své hodnocení předložené práce, je po mém soudu výborná, podle toho také navrhuji její ohodnocení.

V Praze 12.10.1969

Vladimír Jiránek
Vladimír Jiránek

Faksimile závěru třístránkového oponentského posudku Vladimíra Jiránka s jeho podpisem a datem vyhotovení 12. října 1969 - před obhajobou práce (ta byla poté hodnocena komisí jako výborná a tudíž byla předpokladem pro uznání ji posléze za práci doktorandskou)

Pavel Ryška: "Karika turisti" / Kniha o Polylegranu a obrazovém humoru 60. let

Datum vydání: 16. 8. 2018 / Formát: 210x210 / Počet stran: 176 / Cena: 349 Kč

Polylegran; dítě Mladého světa...

Na recenzi nedávno vydané publikace si počkáme, až se jí zmocníme. Zatím jen víme, že autor za přínos pro vznik svazku děkuje na konci knihy mj. *Ivanu Hanouskovi*. Pro orientaci v tématu přinášíme aspoň reprodukci katalogu "Polylegran 2" v galerii MF v pražské Spálené ulici. Krom Štěpána, Maláka, Haďáka či Kalouska tam v roce 1961 vystavovali kupř. i Neprakta a Jiránek.

Pro fanouška kreslených vtipů a politické karikatury, který nezná Hanouskovu diplomku o výtvarné publicistice v českém periodickém tisku v letech 1958 - 1968, mohou být některá autorka zjištění až překvapivá... Něco naznačuje už pár vět vybraných z anonce nakladatele:

Šedesátá léta v české karikatuře zdaleka nereprezentoval jen režimní *Dikobraz* a laciná propaganda. Právě naopak: šlo o dobu, kdy českou vizuální kulturu vlády nejprogressivnější výtvarné tendence, často inspirované západní produkcí i avantgardními postupy. Přestože se tak dělo zásluhou osobností typu *Adolfa Borna*, *Oldřicha Jelínka*, *Jiřího Kalouska*, *Miroslava Lidáka*, *Jaroslava Maláka* a dalších, systematická monografie mapující tvorbu autorů kolem časopisu *Mladý svět* a vystavujících pod označením *Polylegran* dosud chyběla. *Pavel Ryška* nyní přináší nejen zasvěcenou studii o přehlížených rysech našeho obrazového humoru, ale i vzhled do společenského kvasu nejpestřejšího období poválečné historie.

O autorovi:

Pavel Ryška (1974) je vysokoškolský pedagog a archivář. Absolvoval Fakultu výtvarných umění VUT v Brně a doktorský program v Centru audiovizuálních studií pražské FAMU. V současnosti přednáší dějiny komiksu, animovaného filmu a užité grafiky. Společně s Janem Šrámkem vydal knihu o československé ilustraci a vizuální kultuře 1950-1970 *Pionýři a roboti* (Paseka a FVU VUT, 2016), sám pak připravil výstavu a doprovodnou monografii *Neprakta 1949-1970* (2016).

Reprodukce katalogu: **archív redakce**

Cenu za smích dostal Šteindler

Festival české komedie, dříve *“Novoměstský hrnec smíchu”*, který se letos koná v Novém Městě nad Metují od 23. do 29. září, slaví už čtyřicet let existence. Přehlídku zahájí koncert Adama Mišíka, čestnou cenu dostane *Milan Šteindler*. Jednou, ne-li dvakrát, patřila do programu filmového festivalu i výstava **kreslených vtípů České unie karikaturistů**. Dnes už se ani neví, kdy a proč se taková logická součást (vtipy o filmu a filmařích) z programu vytratila - zda se nehodila pořadatelům anebo byla pracovně složitá anebo finančně nevděčná pro ČUK. Ale byla mediálně vděčným důkazem existence a aktivit spolku. (g)

Lichý: Z východních Čech na východní Slovensko

V prešovském Centru nezávislé kultury *Wave* představují díla dalšího nezávislého karikaturisty z České republiky. Královéhradecký **Lubomír Lichý** se díky *Galérii Kýchania mozgu* může chlubit od 5. září tohoto roku kreslenými vtipy, mezi nimiž mohou být i Lichého práce oceněné v poslední době na několika mezinárodních kláních. /pr/

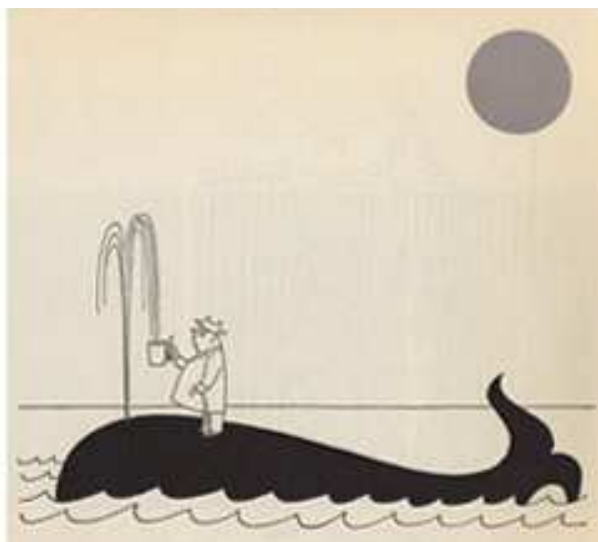

Šaty s vtípem?

Kromě triček s tvrdým kresleným humorem, které nabízí měsíčník *Sorry*, zatím ošacení pokryté humorem není běžně k mání. Nyní však přichází zpráva, že Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze na Palachově náměstí vystavuje róby i jiné oděvy operní pěvkyně **Dagmar Peckové**, které navrhl **Zdeněk Hofman** ani **Jiří Košťál**. Vytvořila je návrhářka **Iva Follová**. Extravagantní mezzosopranistka na vernisáži zmíněné výstavy v půli července uvedla, že má ráda **šaty s vtípem**. Je

známo, že experimentuje nejen v hudbě, ale i v módě; výstřednost Follové jí prý vyhovuje. Tak uvidíme, třeba diva objeví i nějakou pecku od Fefíka či od Hrdého (**viz šaty bez vtípu na obr. vedle!**). (g)

Vilém Reichmann kreslil i vtipy...

... ale jako zakladatel nechybí na jubilejním Salonu „Sdružení Q“, k 50. výročí vzniku a trvání tohoto prestižního sdružení výtvarníků, hudebníků, básníků, literátů, kunsthistoriků i divadelních umělců v městě Brně. Vystavena budou i díla řady zakladatelů Sdružení Q, jako kupř. Ludvíka Kundery a Bohdana Laciny. A jak dodává Marie Plotěná, k této vzácné příležitosti vychází Almanach Q/12-50.

Neprakta zve na cestu do pravěku

V jistém Čechově mlýně vás čeká zábava pro pračlověčí mámy, táty a dětičky, na níž diváky uvítají legendární sourozenci **Sek a Zula** ze slavného komixu. A také vodníci,

rusalky, rybáři, jikry, škeble, řasy a všeliká vodní žoužel, která k mlýnům a vodám neodmyslitelně patří. *“Pomyslnou třešničkou na dortu je tentokrát milá zpráva: v příštím roce bude uveden do kin celovečerní animovaný film, inspirovaný příběhy Seka a Zuly a jejich zvířecích přátel. Tak se Čechův mlýn stane prvním místem, kde se o filmu dozvíte více. A kde se pračlověčí sourozenci vrací mezi nás”, zve Daniela Winterová-Nepraktová čtenáře GAGu k orientačnímu závodu s cílem v budově číslo 27 - v blíže neumístěné obci Slabce.*

Letní humor kreslený

Jan Koutek připravil pro GAG pražský “fotomaping”. A snímky doplňuje doplňujícími větami:

- **Kemelovy ftypy** si po celé prázdniny hezky visely v **Café prostor** v budově dejvické **Technické knihovny (viz obr. vlevo!)**. Pár desítek kreseb rozmístěných po prostoru potvrdilo známý nadstandard autora.

- Ve smíchovské **Portheimce** v odděleném prostoru **Galerie D** (jinak se celek galerie stal součástí **Muzea Kampa**, jako expozice skla) volně přístupném veřejnosti vystavoval svoji tvorbu **Setík (viz GAG č.8)**. Nezapřel příslušnost k Sorry a kol čtyřiceti kreseb bylo přesvědčivých nejen svou kompaktností (nejméně jednou spolupracovala i paní **Setíková**).

- V galerii **Millenium** (P1, Tržiště 5) je do 23. září výstava kreseb

OKUPACE 68 (vpravo). Denně (mimo pondělí) od 12 do 18 hod jsou k vidění díla **Steigera, Jiránka, Kalouska, Hoffmeistera** a dalších na dané téma. (Snímky: **Jan Koutek**)

„Komiks“ ze života **Bohuslava Martinů**?

Ve výstavní síni Senátu Parlamentu České republiky jsou - a zdarma - k vidění kresby (skici) z dopisů, deníků ap. **Bohuslava Martinů**. A to až do konce října 2018. Světově proslulý hudební skladatel nyní na malostranském Valdštejnském náměstí může zaujmout i nemuzikálního návštěvníka. **Aleš Morávek** „z místa činu“ referuje, že „zajímavý je náčrtek komiksového příběhu cesty z Kácova do Svitav, když mu, ještě jako jako mladíkovi, ujel vlak...“

Prádelna přepírá **Kantorka**

Záříjová smíchovská "Pětka" věnovala stránku humoristovi ing. **Pavlu Kantorkovi**. Na besedu v komunitním centru *Prádelna* v Holečkově ulici zve radní *Petr Lachnit*, však zde avízovaná sestřenice **Miriam Kantorková (na snímku ještě s Pavlem)** nedorazila, jak zjistil *Aleš Morávek*. Chystá se však ještě na výstavu zajít a (tak jako my všichni) má na to měsíc času - výstava 40 velkoformátových tisků potrvá **do 15. 10. 2018**. Shodou okolností v tomto čísle GAGu vloni zesnulému kreslíři věnujeme spoustu místa v recenzi jeho velkého alba vtípů.

Vlevo jsou nad sebou dvě ukázky, které potvrzují nepříliš kvalitní práci grafika. Nahoře si ještě jakž-takž poradil s vtípem, který má čtyři okénka. Problém nastává, když má na půlstranu umístit vtíp o dvou fázích. Kdyby totiž zvětšil kresby, vytekly by mu dole z formátu. Kdyby je zmenšil o třetinu, vešly by se mu vedle sebe - ale zbylo by pod nimi velké "světlo"! A umístit je docela obyčejně v dané velikosti nad sebe? To by už vedlejší nepotištěný papír zřejmě moc provokoval... Tak se zbylé "světlo" raději rozdělí na dvě části asymetrickou polohou obou "dílů". Mezi námi: kdyby tyhle ukázky tvorby Kantorka z knihy vůbec vypadly, stalo by se něco?

ZÁŘÍ 2018

Pětka

ZPRAVODAJSTVÍ

KOMUNITNÍ CENTRUM PRÁDELNA

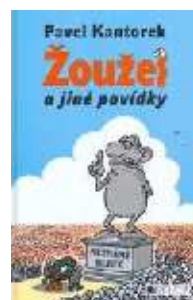
Výstava nabídne skvělý humor Pavla Kantorka

Pavel Kantorek se svojí sestřenicí Miriam

Text článku - pokud se týká karikaturisty - nepřináší nic nového, čerpá ze známých pramenů a uvádí známý zdroj - spolek *InGarden*, který je výhradním zástupcem autorských práv Pavla Kantorka v Česku a jeho tvorbu přibližuje pomocí výstav a prodejem tisků spojených s tvorbou autora. Právě *InGarden* připravil tuto umělcovu výstavu nazvanou **"Babí léto s humorem"** v *Galerii Prádelna* za finanční pomoci MČ Praha 5.

„Žoužel a jiné povídky“ = další dílo Pavla Kantorka...

Vtipné fejetony, bajky a krátké anekdotické povídky. Autor nezaměnitelných kreslených vtípů vydal knížku drobných humoristických textů. Některé jsou anekdotami rozvedenými do krátké povídky, v jiných najdeme i hlubší zamyšlení, např. nad pověrami. Vydal Fragment před deseti lety; věděli jste to? Nám to rozhodně uniklo...!

Sempého Mikuláš s aktovkou běhá po Praze

Byla to náhoda, i když prý náhody neexistují.

V pražském městském autobuse (MHD) je k vidění leccos. Neskutečná móda...

Na tělech pasažérů jsou teď v létě k vidění nejrůznější výtvarné kérky, tetování...

Nestačím se mnohdy divit, i když zrovna kvůli tomu po lidech "nečumím".

PŘEKVAPENÍ:

Muž v letech, v kraťasech, měl na pravém lýtku (vzadu) kresbu malého MIKULÁŠE od SEMPÉHO.

Pozoruhodné na tom je a bylo, že Mikuláš na kresbičce je v rozběhu - s aktovkou v ruce. Jakoby běžel do školy. Pěkné, před začátkem nového školního roku... Snad (onen chlápek v letech) nositel kresby Mikuláše na lýtku své "obnažené nohy" propaguje

je brzy začínající nový školní rok... Napadlo mne, že by už snad mohl mít rozum (!)

Náhoda je blbec a toho tetovaného Mikuláše od Sempého jsem v autobuse MHD viděl podvkrát. Na stejném lýtku toho chláпка (raději jsem se ho nezeptal, jestli se tím vrací do dětských školních let, nebo snad bude sám začínat novou školní docházku. Možná, že ho třeba také uvidíte.

SEMPÉ by asi nad tím žasnul...

Aleš MORÁVEK (pasažér MHD) - Praha, 15. 8. 2018

50 let - speciální pohled k 21. srpnu

Zatímco tanky plné samopalníků přišly nečekaně a v noci, tento korepondr dorazil před polednem normální poštou - a řádně předem ohlášen. Někdejší kolega ze třídy SM2A, profesí typograf, je zavlým filatelistou a editorem pošty k různým událostem - pozřete na datum na razítku přes známku pohlednice odeslané z hlavní pošty!

Antonín BOHÁČEK - Praha, 21. 8. 2018

Radek Fetters

Ze severu Čech známe málokoho, asi si vzpomeneme na veleplodného Josefa Brožka a pak i FrKa z Kobrových Teplic - prostě z ústeckého kraje se kreslení vtípů věnoval málokdo - i když jistý známý německý karikaturista Hanel se svým původem ze Sudet nikdy netajil. Samo Ústí nad Labem nikdy nebylo líhni nových talentů našeho kresleného humoru. Přesto, s více než osmiletým zpoždění, přinášíme odpovědi mladého (tehdy) autora vybrané z rozhovoru zveřejněného v místním Deníku už 4. 1. 2010.

Kdo je ústecký karikaturista Radek Fetters, který kreslí od srpna 2009 pro Deník osobnosti do rubriky Otázky šéfredaktora? Mladý řidič autobusu, který začínal s kreslením nahých dívek. A opravdu se portrétům začal věnovat před patnácti lety.

Kdy jste s kreslením začal?

Už na základní škole asi ve třetí třídě. Nebyly to však ksichtíky, ale slečny bez oděvu. Vůbec si dnes ne-

dovedu vybavit, kde jsem tenkrát bral inspiraci. Co se však nestalo. Unikátní díla mi zabrala soudružka učitelka, odevzdala rodičům a ti mi sebrali všechny tužky. Musel jsem slíbit, že už budu kreslit jenom obličej.

Jakou jste měl známku ve škole z výtvarné výchovy?

Většinou trojku. Nikdy jsem neměl žádné dílo na třídní výstavě. Nechápu, proč se také někdy nepracovalo při hodinách tužkou. Pořád jenom štětec, vodovky, tempery... Dělá mi problémy i malování zdí doma. Na to si vždy někoho pozvu. Štětcům a štětkám prostě nerozumím.

Kdy jste začal kreslit karikatury?

Občas jsem zkusil nějakého spolužáka a měl jsem obrovskou radost, když to druzí poznali. Škoda, že mě nenapadlo se tomu více věnovat a jít pak na nějakou příhodnou školu. Tam by mě to třeba naučili i s tím štětcem a štětkami. Více jsem se tomu začal pak věnovat po revoluci a najednou v jedněch novinách čtu, že se pořádá soutěž o nejlepší karikaturu. Můj Havel na koloběžce pak vyšel ve vánočním čísle. Ale intenzivně se tomu věnuji od roku 2003.

Koho jste nakreslil jako prvního?

Tak to už tedy opravdu nevím. Řeknu vám aspoň, koho jsem kreslil posledního. Spisovatele Michala Viewegha. Byla to poslední karikatura roku 2009. Některé osobnosti jsem karikoval několikrát. Například Gotta, Brücknera... Po čase jsem si uvědomil, že to pořád není ono, tak jsem se do nich pustil znovu.

Máte nějaký vzor mezi slavnými karikaturisty?

Jako kluk jsem si kupoval časopis Stadion, kam kreslil karikatury *Rudi Stipkovič*. Bylo to poprvé, kdy jsem něco takového viděl. Byl jsem tím uchvácen. Vystříhoval jsem to a lepil do sešitu. Rubrika měla název - Jak je vidí Stipkovič. Jednou bych taky chtěl mít někde rubriku - Jak je vidí Fetters. V pozdějších letech Stadion publikoval karikatury jižanských karikaturistů. Nemohl jsem se dočkat dalšího čísla, až zase uvidím úchvatnou karikaturu nějakého fotbalisty či trenéra. Nikdy by mě nenapadlo, že jednou tam budou otiskovat i mé výtvary a jeden z nich dokonce na titulní straně. Vynikající byl také karikaturista Ota Mašek a jeho známá kniha „Oživlé karikatury“.

Máte rád „ostré“ karikatury? Nebo spíše inteligentní, jemné?

Hlavní je, aby byla vtípná.

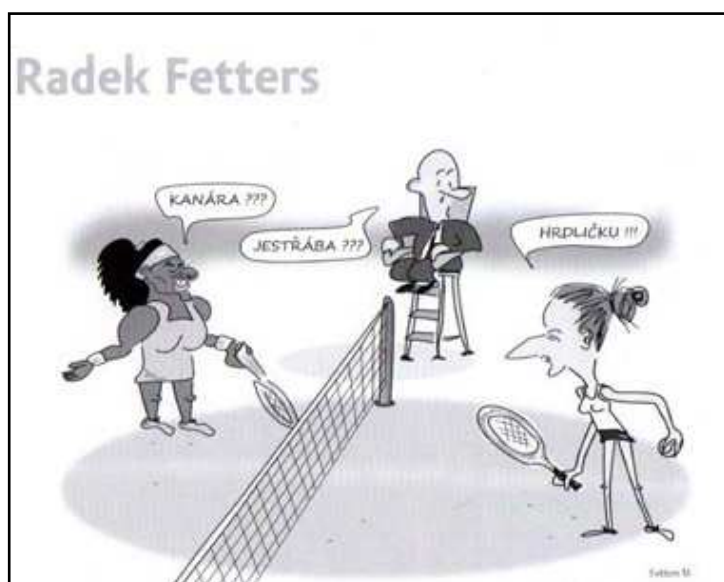
Kdo se karikuje nejlépe?

Baculatí, nosatí, bradatí, ušatí...

Řekněte nám nějaká konkrétní jména.

Můj syn Vojta. Tak rychle, jak jsem ho stvořil, jsem ho i nakreslil. Byl hotov za tři minuty. Nemusel jsem změnit jedinou čárku. Většinou se s každou tváří dřu okolo pěti hodin. Někdy to je i desetihodinová šichta.

A kdo se kreslí naopak nejhůře?

V poslední době jsem se nejvíce natrápil se Standou Pelcem právě pro Deník. Po dlouhém čase jsem zjistil, že zepředu to prostě nepůjde a začal jsem úplně od začátku z profilu.

Jaká je vůbec vaše profese?

Jezdím trolejbusem. Po vojně mě to táhlo za volant. (...) V trolejbusu se mi dobře přemýšlí o vtipu ke karikaturám. Vymyslet vtip je stejná dřina, jako vystihnout tu správnou grimasu. Za volantem vznikla většina mých nápadů.

Představujete si v MHD lidi jako karikatury?

No samozřejmě. Dříve, když jsem

se blížil k zastávce, jsem si říkal: „Jestlipak tu bude stát nějaká krasavice? A dnes si říkám: Copak tady bude za zajímavou karikaturu?“ Kéž bych si mohl v tom davu vybírat objekty ke kreslení a ne dělat jen toho, koho mi určí.

Tak kreslit si můžete koho chcete, ale otázka je pak, kdo vám je otiskne. Radíte se s někým o své karikatuře?

Ano. Potřebuji, aby mi někdo dotyčného potvrdil. Většinou to odnáší manželka, občas i děti. Sportovce posílám kamarádovi, který mi vždy potvrdí, kdo to je. Je to odborník na sport, ale má velký cit i pro karikatury. Kdysi vyhrál jakousi soutěž, když uhodl všechny karikatury jednoho kreslíře. Výhra byla, že byl od něj sám karikován.

Kdo se vám, podle vašeho názoru, nejvíce povedl nakreslit?

Na to bude mít asi každý jiný názor. Podle mě to jsou: Platini, Capello, Ballack, Brückner... Samý fotbal.

Četl jsem někde, že dobrá karikatura vás nerozesměje hned na první pohled, ale až po delší době, až najdete ten hlubší odkaz. Co vy na to?

Já si myslím, že jak vtip, tak karikatura má být jednoduchá, na první pohled pochopitelná všem, a tím pádem by měla vyloudit úsměv na tváři hned. Zážitkem pro mě je ukazovat svá povedená díla bývalému kolegovi, který na to vždy reaguje bouřlivě výbušnou reakcí. Jeden pražský novinář, ten se zase na výtvor podívá, pak zavře oči, znovu je otevře a dodá pomalým hlubokým hlasem: „Ten je vy – ni – ka – jí – cí.“ Kvůli takovým lidem se vrhám do práce stále znovu a znovu.

Foto: DENÍK / Petr Sochůrek

Více na adrese: karikaturyfetters.webnode.cz).

Zdroj: https://ustecky.denik.cz/zpravy_region/20100102_may_sefr_radek_fetters.html

Josef Prchal

Jeho jméno nám v redakci dělalo ne snad problém, ale spíš zmatek v rubrice “Výsledky”. Pozornější ze čtenářů e-GAGu si možná vzpomenou, že jsme jméno Prchal občas opatřili nějakým grafickým prvkem za jeho státní příslušností uváděnou pořadatelem festivalů v seznamu účastníků. Přes různá zkomolení se nám to jméno stále zdálo víc české než španělské.

Nu - a konečně jsme moudřejší!

Dostalo se nám kvalifikované informace od Marka Simona z vedení ČUKu. Ukázalo se, že původní podezření bylo oprávněné, že totiž český občan Prchal skutečně dostal svému jménu... (pořád lepší než Fouknul či Zdrhal, ne?) A k tomu jsme jako bonus získali i rozlousknutí dalšího oříšku jménem Pepeemilio, aniž bychom si při vyklepávání toho slova polámali redakční klávesnici. Takže, informace od výše uvedeného pramene zní...

[...otočte, prosím, list!](#)

Josef Prchal je Čech, narodil se tu v roce 1951. Byl docela aktivním autorem, kreslil pro *Večerní Prahu*, *Mladou frontu*, *Mladý svět*, *RP*, *Zemědělské noviny*, *Dikobraz*. V roce 1980 emigroval do NSR, kde se živil jako výtvarník na volné noze a v roce 1999 se přestěhoval do Španělska, v podstatě na důchod. V katalozích mezinárodních výstav se zřejmě uvádí země, odkud přijde zásilka soutěžních prací - nikoli národnost soutěžícího autora.

Prchal si přál být členem ČUK, plánoval dojet i na valnou hromadu, ale nevyšlo mu to. I když asi příští rok z unie vystoupí. Prý hlavně kvůli komplikované platbě členského poplatku ze zahraničí, proto jsme mu nabízeli alternativní metody platby, ale možná to není jediný důvod.

“*Já si pamatuji, že nejdříve v soutěži (Vtip měsíce) kreslil jako Prchal, potom přišel s přezdívkou Pepeemilio, pak uváděl přezdívkou za jménem a nyní se vrací zase jen ke svému jménu; takže to může mást,*” uvádí Marek Simon.

(red.)

Kresba: **Josef Prchal**
(ze soutěže *Vtip měsíce*)

Petr Herout

Ten, kdo se spoléhá na staré známé zdroje informací o autorech kreslených vtipů a jejich výplodech, může být rychle vyveden z omylu, že ho máloco překvapí. Ono totiž stačí během letních prázdnin „vykolejit“ a v provinčním městě zakoupit místní noviny. Ukáže se pak, že není úplnou pravdou, že kreslený humor v českých periodikách zcela vyhyнул.

Jméno **Petr Herout** se před očima zřejmě zjevilo poprvé, leč nejsou (ty oči) jedinými v zemi a není proto vyloučeno, že autora někdo už docela dlouho zná a tak bude vědět o jeho životě a díle víc než místní redaktor, který na výstřižku z „Pražského seniora“ (**je na příští stránce!**) zvolil formu tak odlehčenou, že z ní člověk nemůže být moc moudrý ani poučený.

Namísto věku autora a několika vět či slov o jeho výtvarném zázemí či snad vzdělání se můžeme z tištěného textu leda domnívat, že Herout nebude tak mladý, jak ho představuje přiložený fotoportrét. A také jsme nezjistili, kde se asi tak v minulosti daly spatřit jeho vtipy - předpokládáme, že patří do kategorie kreseb se slovním doprovodem... Nezbude než se spokojit s následujícími ukázkami a usoudit, že pokud jde o ty tři vybrané humorné kresby, nejde o nic mimořádného, ba ani výtvarně pořádného.

V tomto kontextu se ovšem zdají kreslené vtipy obou autorů, které představujeme našim čtenářům na předchozích stránkách, podstatně úžasnější... Tedy kvalitnější než jsme si původně dovolili myslet...

Tak tehleten pán na fotografii z mládeí býval nezkrrotným rokenrolíkem, to je něco jako workoholik na rockovou kytaru. Když jej vyhodili od zkoušek na konzervatoř (nevěděl totiž, co se psalo v novinách předcházejícího dne o soudruhu Leonidu Iljiči Brežněvovi), nevzdal to. Také ho vyšplouchli v několika kapelách, (a zase) nevzdal to a fidlat dál. Začal „fidlat“ kreslené vtipy. Nu a jak tak přemýšlel o námětech malovacích (též o věcech okoličnatých), dopřemýšlel se k tomu, že život není náhoda a že dobrodiní, spravedlnost, skromnost, a i ta veselost mají hlubší smysl. Takže dnes představujeme obrázky od již krotkého seniora Petra Herouta.

„Tak dědo, tohle vypadá na nepřiměřenou sebeobranu.“

„Franciška, říkáš ti neriskuj, nebo mi tě přivezu zpátky v tom, jak ty říkáš autobusu?“

„Psychiatri mi neuzítě říká, že se nemám vystavovat situacím, které vyvolávají stres.“

A to je asi tak vše.

(g-men)

Kdo je / Kotyza Pavel (vychází v MŽ č. 3)

Další “Kreslíř Mediažurnálu”

Po červnovém čísle čtvrtletníku Syndikátu novinářů ČR věnovaném pestré mozaice vtípů i autorů otištěných v tuzemských periodikách v druhé půlce roku 1968 (viz historické ukázky v tomto čísle GAGu) vracíme se k představování individuálnímu. Ve 3. čísle přináší **Mediažurnál** profil pardubického **Pavla Kotyzy** s tuctem jeho vtípů. Až takto pospolitě, v jediném sešitě, hromadný výskyt jeho humoru ukáže, jak jednoduší je to tvorba. Ta se jistě nedá považovat za nějaké experimentování v žánru, ale svými nápady i stylovou vyvrálostí vždy patřila

k vyššímu patru českého humoru pro tzv. „obyčejné“ lidi. Více o nenápadném autorovi, který se dvakrát zapsal až nahoru do výsledkové listiny tuzemské karikatury (Emil i Prazdroj) se dozvíte dále z textu psaného pro Mediažurnál:

Pavel Kotyza **(na fotu nahore vlevo!)**

Nejprve základní údaje: narozen 6. 11. 1951 v Pardubicích. Maturoval tam na SVVŠ a absolvoval Střední odbornou školu výtvarnou v Praze, Hollarovo nám., obor propagační grafika. Od roku 1972 pracoval jako propagační výtvarník v rodných Pardubicích. Pokud někomu přijde jméno východočeského autora méně známé, bude to tím, že svou dráhu začal vtipy na téma sport, které mu bylo blízké. Kreslený humor začal publikovat v roce 1983 v týdeníku Stadión a právě v tomto časopisu dosáhl i nejvyšší mety: V roce 1991 získal v prestižní mezinárodní soutěži časopisu Stadión titul „Emil 91“ a příslušnou sošku pro laureáta mu předal v tradiční Malostranské besedě sám Emil Zátopek, legendární český olympijský vítěz. Kotyza se tím přiřadil do „prvé kategorie“ tuzemských kreslířů humoru jako byl Dušan Pálka, a jsou stále Miroslav Barták, Jiří Slíva, Pavel Matuška či československý Fedor Vico z Prešova (všechny zde zmíněné jsme již v Mediažurnálu představili - spolu s četnými ukázkami z tvorby pro noviny). Mimoto, jako člen Sdružení kres-

lířů humoru a ilustrátorů v Hradci Králové, publikoval také v regionálním tisku východních Čech především v královéhradecké Pochodni a v Záři.

V roce 1984 začal publikovat i v celostátním tisku, sám soudí, že snad ve všech novinách. Od roku 1985 se zúčastňoval i mezinárodních soutěží. Jeho kresby byly otištěny v katalogích a vystavovány v Knokke Heistu (Belgie), v Amstelveenu (Nizozemsko), v Gabrovu (Bulharsko), v Montrealu (Kanada) i jinde. V České republice coby člen České unie karikaturistů vystavoval v Praze, v Hradci Králové, v Pardubicích, v Havlíčkově Brodě, v Českém ráji a pravidelně i na nedalekém Svojsickém slunovratu. Samostatné výstavy měl v Praze Salon Pavla Kotyzy v Malostranské besedě, dvakrát v Kunvaldu a naposledy před dvěma lety viděli velkou exhibici jeho děl až v Třinci.

Jako mnoho karikaturistů si Kotyza žádnou přehlednou evidenci svých otištěných vtipů nevede. A říká, že „na některé kresby z minulosti raději zapomínám, sám bych si je dneska už neotiskl. Divím se sám, že to prošlo! Těch kreseb, které neprošly, však bylo také mnoho; trochu naivně jsem si myslel, že můžu šťourat do všeho...“ Jak vidět ze vtipů roztroušených po tomto vydání MŽ, disponuje Kotyza nejen „svou“ stylově zcela jasně usazenou kresbou, ale i solidní znalostí o problematice světa médií, byť převážně z pohledu řadového čtenáře nebo diváka.

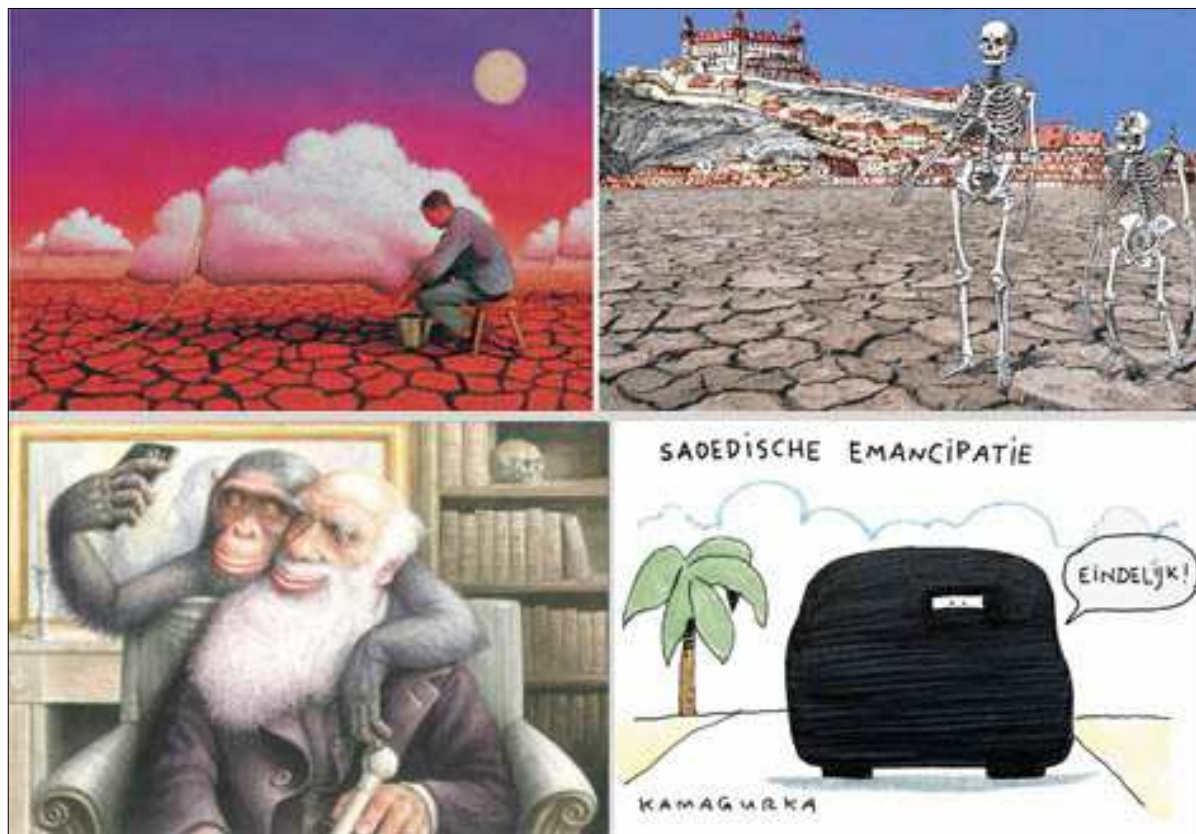
Po ocenění Emilem se dočkal i druhého vrcholu ve své dráze karikaturisty, když v roce 2005 stanul s vítězným Vladimírem Renčínem na stupních vítězů díky 3. místu v bohatě karikaturisty obesané soutěži ČUKu a Plzeňského prazdroje o nejlepší vtip na téma „Pivo“. V roce 2002 mu ve spolupráci s firmou Vorwerk vychází kniha vtipů *Smějeme se s Vorwerkem*. V současné době publikuje v časopisech *Křížem krážem*, *Hádanka a křížovka*, *Křížovka* a také v novinách. Pro celostátní deník *Právo* Pavel Kotyza vtipně ilustroval reklamní přílohy o pojišťovnictví. Tento výčet aktuálních periodik svědčí dost výmluvně o tom, která z redakcí dneska otiskuje kreslený humor... (IH)

Kresby: **Pavel Kotyza**

4x / Aktuální témata - jasná výzva pro karikaturisty

Třeba SUCHO je aktuální už dlouho a to na většině glóbu (s výjimkou oceánů). Ale po letošním létě už o tom nepochybují ani Kalifornané, kterým požáry opět spolykaly snové domovy. A začali si globální nebezpečí uvědomovat i vedrem zmožení Češi, kteří se nechali zmasírovat inzeráty bezohledné firmy, že kdo nemá svůj bazén u baráku, není "in" nýbrž

“out”. Chyběla v nich totiž záruka dodání vody v případě, že v obci vyschnou zdroje... V Evropě si plíživého nebezpečí všimáme už dlouho. Vlevo proto dojí mraky Polák **Pawel Kuczynski**, vpravo **Pavel Taussig** spatřil výjev z budoucnosti podunajské metropole...

Nakolik mohou přinést katastrofu lidské společnosti chytré či ještě chytřejší TELEFONY, nelze zatím odhadnout. Ale první oběti hloupého selfíčkování už byli pohřbeni. Selfíčko, které si člověk pořídil s právě se dostavivší Smrtkou jste už někde určitě zahlédli, lepší by ovšem byla fotka "Já a Čert". Avízovala by, kam všichni sebestřední fotografové nakonec dorazí. A jen čert ví, zda je tam v kotli nečeká vědec, který neodhadl, že vývoj člověka z opice v jistou chvíli otočí do protisměru? Za selfíčko primáta s *Charlie Darwinem* získal autor ocenění. A do čtvrtice všeho zlého: Aspoň malinké světélko naděje zasvítilo i v samém centru současného středověku. Jde o "Saudskou emancipaci". Kreslíř **Kamagurka** otiskl v humoristickém časopisu arabskou řidičku za volantem radostně volající: "KONEČNĚ!"

Další kreslený humor z knihkupectví: Sempé i Slíva

Toto vydání GAGu je docela netypické, krom už zmíněných dvou knihách, které se hlouběji zabývají existencí a autory kreslené satiry i humoru v našem tisku (*Karlíček* a *Ryška*) narazili jsme přímo na pultech s novinkami nečekaný přídavek k bubenečské výstavě Sempého - jak můžete shlédnout vlevo, jde o původní příběhy *Malého Nikolý* v podobě komiksu pro belgický

Malý Mikuláš: původní komiks

René Goscinny

Ilustrace: Jean-Jacques Sempé
Nakladatelství: Albatros

Věděli jste, že příběhy malého Mikuláše vznikly původně jako komiks? Knižně dosud nevydané příběhy spatřily světlo světa v roce 1955 a s nimi i postavička malého Mikuláše. Vycházely na pokračování v belgickém týdeníku *Le Moustique*. Později se je autoři Sempé a Goscinny rozhodli oživit v novinách *Sud Ouest*, tentokrát už ale ve formě krátkých ilustrovaných příběhů.

249 Kč

Karel Pacner

Čtvrtstoletí republiky

Kronika naší nejnovější historie

1991–2018

Ilustrace Jiří Slíva

PLUS

Le Moustique. A když jsme si v něm zalistovali, museli jsme se hodně přesvědčovat, že už nejsme děti. Ani tak dětinští dědci, abychom si přece neuměli toto potěšení odepřít... Možná však, že takhle před Vánoci... vždyť vnučatům je už zrovna tak akorát. Zatím tedy musíme věřit, že nakladatel nepodcenil náklad a nepřecenil nákladnost pořízení tenkého svazku.

Vpravo je jedna z novinek, které se jako šílené vrhly do výloh a na pulty snad ze všech nakladatelských domů: různá **výročí** této republiky. Tahle však se vymyká, i když je také "osmičková". **Jiří Slíva** krom obálky vytvořil i ilustrace pro **Pacnerovo** knižní shrnutí "**Čtvrtstoletí České republiky**". (red.)

ERNESTO PRIEGO (Španělsko); "RINO MONTANARI" Special Prize: Marzio Mariani (Itálie); "BUDUAR" Special Prize: Giuliano Rossetti (Itálie)

3. World Humor Awards 2018 - Itálie

WHA 2018 Special Guest: **Guido de Maria** (Itálie)

CARTOON 2018 "INDIFFERENCE":

1. Osama Eid Hajjaj (Jordansko)
2. Gianni Chiostrì (Itálie)
3. Alexander Jakovlev (Rusko)

EXCELLENCE PRIZES: Omar Perez (Argentina); Musa Gumus (Turecko); Robert Rousso (Francie); Farzane Vaziritabar (Iran); Assunta Toti Buratti (Itálie)

CARICATURA 2018 "SOCCER CHAMPIONS":

- 1 – BENNY NICOLINI (Itálie); 2 – JABIR ADNANE (Maroko); 3 –

VI. Biennial of Humour "Luiz D'Oliveira Guimaraes Penela - Španělsko

A total of **1160 works** (**100** caricatures for the **subtheme** Leonor Oliveira Guimarães and **1060** for the **Cycle of Life theme**) were received from 450 artists from 78 countries

Caricature:

1. Caricature Prize of VI BHLOG 2018: Walter Toscano (Peru)

Special Caricature Prize of VI BHLOG 2018: Henrique Monteiro (Portugalsko)

Special Caricature Prize of VI BHLOG 2018: Mohamed Ajeg (Maroko)

Cycle of Life theme:

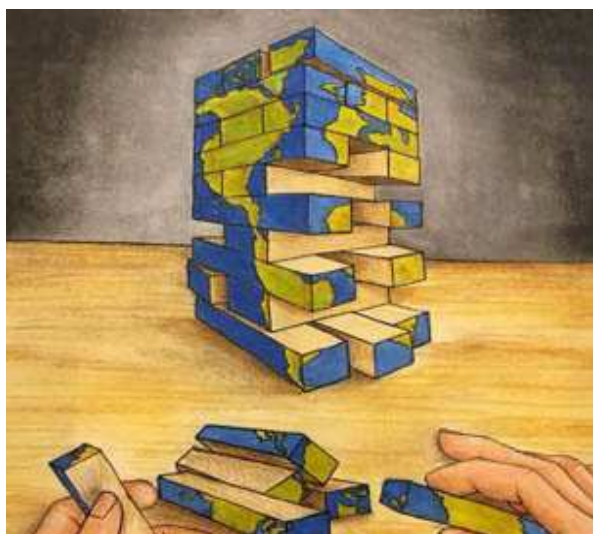
1. cena: **Petry & Crisan** (Rumunsko) - **viz obr!**

2. cena: Agim Sulaj (Albánie)

3. cena: Safaa Abuaathra (Palestina)

Special Prize António Oliveira Guimarães: Sepideh Seifzadeh (Iran)

Special Prize Municipality of Penela: Reynerio Tamayo (Kuba)

Special Prize of the Junta de Freguesia do Espinhal: Oleh Smal (Ukrajina)

Special Prize Oliveira Guimarães Foundation: José Bandeira (Portugalsko)

Special Prize Humorgrafe: Ali Mirae (Iran)

2. Int'l Seferihisar 'Cittaslow' Cartoon Competition Izmir - Turecko

Soutěžilo **148** karikaturistů ze **34** zemí počtem **477** prací. Téma: "Vyloučení z globalizace".

1. cena: **Gülfidan Özdilek** / Turecko - **viz obr. vlevo!**

2. cena: Vasily Alexandrov/ Rusko

3. cena: Seyran Caferli / Azerbajdžan

Zvláštní ceny: Halil Kurtulmuş / Turecko; Zait Altay / Německo; Pooya Abdali / Irán

„Autószektor Cartoon Contest” Budapest - Maďarsko

1. cena: **Natalia Varčenko** – Kypr - **viz kresba vlevo!**
  2. cena: Ludo Goderis – Belgie
  3. cena: Aleksei Kivokurtsev – Rusko a 3. cena: Parázs István – Maďarsko
- Diplomy: Tsocho Peev – Bulharsko;
Arend van Dam – Nizozemsko;
Sergei Belozarov – Rusko

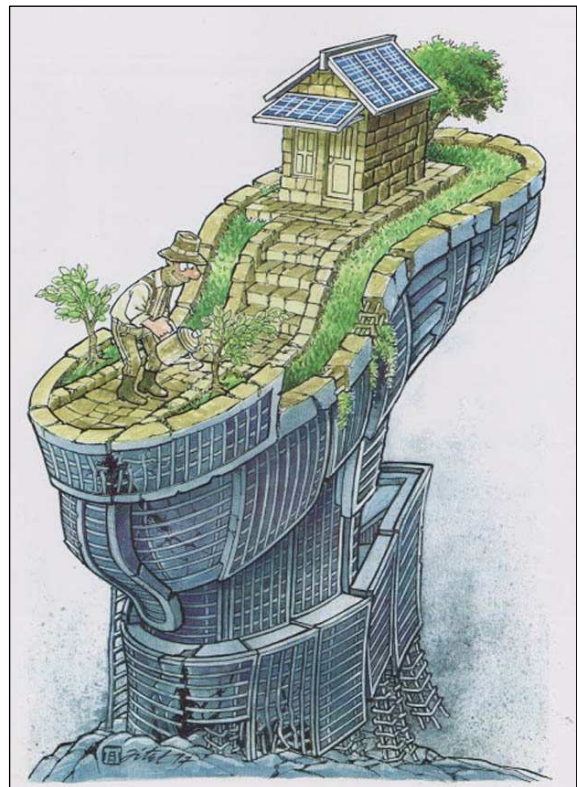
Na seznamu účastníků soutěže jsou i naši autoři. **Czech Republic: Emil Šourek, Evzen David, Jan Tomaschoff. Jiri Srna, Josef Prchal, Pavel Taussig a Václav Veverka**

Xilingol Vocational College 1. Int'l Cartoon Competition - Čína

- Grand Prize: **Hairhan**, Čína
First Prize: Efat Amjadipoor, Iran
First Prize: Hou Xiaoqiang, Čína

- Second Prize: Abdou Dahdouh, Maroko
Second Prize: Hogjilbayar, Čína
Second Prize: Mojmir Mihatov, Chorvatsko
Third Prize: Anatoly Stakulov, Bulharsko
Third Prize: Askin Ayrancioglu, Turecko
Third Prize: Bayandelger, Čína
Third Prize: Fu Xianyu Sichuan, Čína
Third Prize: Majid Bozorgi, Iran
Honorable Mention: Cai Weidong Gansu, China
Honorable Mention: Gai Guibao, China
Honorable Mention: Miro Stefanovic, Serbia
Honorable Mention: Vladimir Stankovski, Serbia
Honorable Mention: Emad Salehi, Iran
Honorable Mention: Li Jingshan, China
Honorable Mention: Jargalsaihan, China
Honorable Mention: Dong Xudong, China
Honorable Mention: Hai Quan, China
Honorable Mention: Ross Thomson, England
Honorable Mention: **Jitet Kuostana**, Indonézie
VIZ kresba vpravo!

Excellent Prize: Zhou Zhiqian, China; Sun Demin, China; Chubasco Toons, Mexico; Tang Haifeng, China; **Vladimir Pavlik, Slovakia**; Hao Yanpeng, China; Halit Kurtulmus Aytoslu, Turkey; Kazanevsky Vladimir, Ukraine; Elvis Corrales Rodriguez, Cuba.

17. FreeCartoonsWeb World Cup 2018 Football Humor Cartoon Exhibition - Čína

Jediný mimočínský vítěz je z Uruguaye a dělí se o bronz...

- Gold Prize:** Li Jinran (Čína): „Gold Moments of World Cup 2018” (zřejmě vítězný tým Francie)
2x Silver Prize: Wu Jianjun a Wang Shanjia (oba Čína)
3x Bronze Prize: Walter Artola (Uruguay), Li Buyi a Li Kun (oba Čína).

3. International Cartoon Contest Kolašin - Černá Hora

Jerzy Głuszek, Poland Second prize

Yuksel Cengiz, Turkey Third prize

Damir Novak, Croatia First prize

1. cena: **Damir Novak / Chorvatsko** (viz vpravo dole)

2. cena: **Jerzy Głuszek / Polsko** (viz nahoře)

3. cena: **Yuksel Cengiz / Turecko** (viz vlevo dole)

Special prizes: Ridha / Německo; Dusan Gadjanski / Srbsko; Shahrokh Heidari / Iran; Gabriele Corvi / Itálie; Thocho Peev / Bulharsko; Sergej Sokolov / Rusko

Propozice / Kosovo, Srbsko, Turecko, Slovensko, Makedonie

15. International Cartoon festival competition - Kosovo

Téma: „**Book & technology**“ ICFC - Kosovo

Deadline: 20. 9. 2018

www.raedcartoon.com

Int'l Festival of Humor and Satire „In Vinica Veritas” - Makedonie

Téma: „**Doomsday Clock**”

Deadline: 28. 9. 2018

invinicaaveritasfestival@gmail.com

Int'l Cartoon Contest „Alexandar Klas“ Bělehrad - Srbsko

Téma: "MONEY" (Peníze)

Deadline: 15. 10. 2018

Editor of competition cartoonist: spiorad@gmail.com

10. International Eskisehir Cartoon Festival - Turecko

Téma: "Black & White (Compromise)"

Deadline: 5. 11. 2018

<http://cartoonistfest.org> ; e-mail: eskisehir@aktiffelsefe.org

Intl. cartoon contest Brain Sneezing Prešov - Slovensko

Téma: „Salto mortale“

Deadline: 30. 11. 2018

<http://www.cartooneast.com/>

Předběžně uvádíme weby s kvalitními aktuálními propozicemi soutěží:

<http://www.fecocartoon.com/index.php/cartoon-contests-mainmenu>

<http://caricaturque.blogspot.cz/p/cartoon-contests-exhibitions.html>

<http://www.cartoongallery.eu/sutaze/propozicie/>

Kalendarium / ...nabízí ještě pár dalších příležitostí!

Měsíc	Název a místo soutěže	Body*)	Uzávěrka:	V čísle**)
Září	Book and Technology ICFC - Kosovo - New!	-	20. 9. 2018	9/2018
	Safe Community Cartoon Festival - Mashhad, Irán	-	22. 9. 2018	8/2018
	In Vino veritas Festival - Makedonie - nové!	***	28. 9. 2018	9/2018
Říjen	Molla Nasreddin - Baku, Azerbajdžan	****	10. 10. 2018	8/2018
	Int'l C. C. CUSCO - Lima, Peru	-	14. 10. 2018	8/2018
Listopad	Int'l C. C. Alexandar Klas - Bělehrad, Srbsko - NEW!	***	15. 10. 2018	9/2018
	Black & White - Eskisehir, Turecko - NOVÉ!	****	5. 11. 2018	9/2018
	Salto mortale Brain Sneezing - Prešov, Slovensko - New	*****	20. 11. 2018	9/2018

*) ve sloupci Body vycházíme z hodnocení soutěže u cartoonistických portálů, hlavně však z vlastních zjištění.

Čím více hvězdiček, tím lepší soutěž. Bez hvězdiček jsou obvykle nové anebo méně důvěryhodné soutěže.

***) ve sloupci uvádíme číslo e-GAGu, v němž je adresa na originální propozice.

Aktuality - aneb „co nám konečně došlo“ až před uzávěrkou...

A Lichý na Slovensku podruhé!

A i potřeť! Tentokrát už podruhé v Prešově. Pozvánku na výstavu jste už asi zaznamenali, mezitím než jsme se rozhoupali s vydáním tohoto čísla, máme už i snímek z vernisáže! Ale nenechte se mýlit: takhle Lubomír nevypadá, na snímku jsou sice jeho barevné kresby vidět na stěně, ale on sám se z Kremnice ještě dál na východ už nevydal. **Peter Rázus (viz foto)** zve na Lichého výstavu kreslených vtipů v prešovské *Galerii Kýchania mozgu* v klubu *Wave* na Hlavnej 121. Vernisáž proběhla bez autora, ale v pěkném prostředí a v milé komorní atmosféře! (pr-pr)

V rubrice **Propozice** a v **Kalendáriu** najdete termín listopadové uzávěrky a odkaz na čerstvé podmínky účasti v mezinárodní soutěži **Kýchání mozku** v Prešově.

Přineseme je též celé v říjnovém vydání e-GAGu. I když jde o **Salto mortale!**

(Nedočkavcům jsme ochotni je na požádání zaslat třeba hned...)

Od 3. 9. visí v sále Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Zielonej Górze až do konce měsíce posoutěžní výstava **20. (!) ročníku Otwartego Międzynarodowego Konkursu na Rysunek Satyryczny** na téma „**Světlo**“ (viz vpravo!) Svou výstavu (cena za vítězství) má v Z.G. (galerie BMW) do 30. 9. též **Luc Vernimmen** (Belgie).

e-GAGmag © * Měsíčník autorů a přátel české karikatury. Založeno r. 2003. 16. ročník. Toto je č. 2018/9 (649) z 15. 9. 2018 * Číslo 2018/10 vyjde 15. 10. 2018 * Kontakt na redakci: ivan.hanousek@dreamworx.cz